

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 183 ◆ П'ятниця, 20 вересня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ОПІШНЯ БЕЗ ДІДА ГАВРИЛА

Ось вам справжній сорочинський сон: кінець літа, веселий жабрицький майдан, а на ньому всякого барвистого добро — і не оглянеш до пуття. Гори кавунів, коні, макітри, Солоха з бубликами...

А посеред ярмаркової веремі — майже в центрі — малесенька хатка з гончарним кругом, чимось дуже схожа на сцену, а там — у золотосолом'яному бріді і празниковій сороці — Майстер, старійшина роду опішнянського, гончар від самого Бога Гаврило Никифорович Пошивайло.

(Закінчення на 9-й стор.).

НЕДАВНІЙ сердечний приступ на впливу на рішення Президента РРФСР Б. Єльцина віддати Заманези. Він разом з Н. Назарбаєвим запровадив Президентом Азербайджану в Баку в ролі посередника у врегулюванні наразі неконфліктного.

КОМІСІЯ з розслідування дій державних установ під час путчу, створена за указом Президента Горбачова, зробила висновок, що дії КДБ СРСР в період 19—21 серпня носять антиконституційний характер. У зв'язку з цим комісія рекомендує Держрад розпустити КДБ.

СТАНИСЛАВ Шушуневич став головою Верховної Ради Білорусії після підпорядкованого виборного марафону. До цього він працював заступником Голови Верховної Ради Білорусії.

КАБІНЕТ міністрів України затвердив положення про державні службовців.

центр виставок і ярмарків. Він вилучив собою господарський комплекс, що складається з окремих спеціалізованих організацій, підприємств, фірм та управлінь.

ПІТОВСЬКИЙ уряд визнає, що ледь не всі землі, що належать в приватну власність. Чим ви-

щий баг, тим дорожчий гектар. Скажімо, гектар землі у сімнадцять балів коштів становить 2400 карбованців. Родюча земля, оцінена в 77 балів, коштує всі 12 тисяч карбованців. До речі, земля продаватиметься лише тим, хто її оброблятиме.

III АНОВНІ депутати, шановний голово! Я звертаюся не тільки до парламенту, в й до всіх, хто нас слухає, зокрема до тнх, хто працює в засобах масової інформації, які досі булн, на жаль, переважно засобамн масової дезінформації.

[illegible]

Такі приклади у нас є, їх багато. Тому я просто звернувся сьогодні до всіх працівників преси, від найбільших до найменших газет, із закликом: «Нікого не бієтеся, робіть свою справу. Робіть, якщо ви хочете, значайно, жити краще, ніж ми на колінах, як це було до 19-го числ. Робіть, і український парламент підтримає вас у вашому бажанні реформ».

В умовах, коли преса не Східній Україні майже не спілкується з недержавними організаціями, а в Україні взагалі острії демократії газети, які в найважчий час не здавали позицій, особистою ініціативою не займаються. Так, у нас є документи, що деякі газети протестують проти українського націоналістичного керівництва, намагаються посварити між собою різні групи населення, по суті, пропонують нехитрий рецепт. Тому я звертаюся до працівників цих газет, щоб вони зрозуміли, що націоналістичні ідеї не є незалишеними стоїть не тільки на момент національного визволення України, а й на момент національного раціоналізації елементів, за якими стоїть добробут народу. Зрозуміти, як сьогодні чинити вплив на суспільство, щоб зробити от 10 мільйонів українських селян, які вилітають під час сатанського ралі, щоб не могли зробити якимось лідером, літератором, істориком політким, зановалим у естаблিশменті, який не може

шамн і пам'яттю про них ми хочемо гоарити сьогодні з новою пресою і з новим телебаченням, пам'ятаймо це і відчуймо на собі тагар величезної відповідальності за завтрашній день України.

• А для принципов нового життя нам потрібна принципово нова якість нашої преси і нашої телебачення. Нам потрібні нові телерадіограми, нова творча думка, прогнати якості, в інтегрувати ми, до сузі, прогнати український телеканал. Усі ці шаровари, гонати і награвати радість, пошнестися, як робити пляцця, — на тіл показу суспільних струн і цими телебаченнями — пошнестися враження, що ми все більше загрузаємо в бані хуторництва, цього разу «незалежного», але антидемократичного і маломистецького.

Мова йде про те, наскільки активно підтримує ця пучка тіч і інші редактори, хоч і про це також. Мова йде про ту сіртину, якою годус нас сьогодні українське телебачення, про те, що на українському радіо й досі багатьом талановитим людям не дають ходу, про те, що, скажімо, таратор Фідрійк анімає з ефіру якесь безглузде, але, що, ви знаєте, правдиве: «Полозок» без ентузіазму в голосі (такий факт має місце); про те, що заступник Н. Омхивенко, як товариш Дикляноко заявив: «Тих, хто не виконував постанови ДСНС, ми звільняємо» (насправді звільняють усіх); про те, що у нас у країні, куди заведено огоспільний режим без репутості, і багату іншого.

Тут М. Охмєвський на повинні голос заявив, що до нього в редакцію ніхто з демократів не писав, і він не міг бути причетним до цієї публіки. Це неправда. Звертався Вячеслав Чорновиль до редакції газети, але не отримавши гарантій правдивості своїх повідомлень, він нагадав мені той анекдот з чорною кроку, в якому директор гастроному поспішно заявив, що не має в продажу чорних кроків, і в той же момент крамничні не питає, от і він, виставляюмо... Справді, я не міг би демократів заперечувати до пана Охмєвського чи до пані Чорновиль, але в той же момент, зрештою в рині політичних партій, де пан Охмєвський перебував цілком активно, і рухившись в межах моральних і суспільних норм, він не міг не звернутися у ці та схожі на його газети, які відвідав і деолотити публіцизм буде аж ніяк доречно, даючи, проте, можливість їм самим повернутися до тих, хто бракує в ополіч хунти, який тепер ви такі герої у боротьбі з цим публіцизмом, як ми були в боротьбі з комунізмом.

іступ говови Комісії з питань нупьтури та духовного
дродження Верховної Радн України Леся Танюна під
час обговорення постанов Верховної Радн України
«Про позицію пресн, телебачення і радіо під час
державного перевороту та заходи, що впливають
з цього» 17 вересня цього року

динім часом. Вдмаючись 1677 завіз і публікації, заеваньшо було зроблено в Рухом і видавництва, які протестували проти цензури. Зокрема, надрукували їх ваши комуністичні газети, поширюли й райські телебачення? Наслідком цього, жовтень 1989 року, Скакніть на заваши «сміянах» газет надрукували за «явуєм» членів Пресидії, яку поклали в катану. Юридичські, Павличко, Тимон, Євещ, Яворських, Пилипчук Завау, в явйх тут було названо кутують, поклали народ до спротиву законам і до загальної страйку? Хто з вев, сміється, що вважати заваши, деська сяк «За виль Україну» і «Література України». Усі явй пособаля А підписували. А вважати, що вважати М. Потабенка для тещ, що вважати людя заперечува звикність рйшен Пресидії. Вважати, що вважати слово О. Коцюби, молн тут так само пішов проти колег, тивиний рйшен Пресидії, якую метою це було зроблено, щоб вважати вважати вважати. І зброя це тварини Охмарики від вигляду до «плоральнм». Але не плоральнм, а плоральнм, тїна іна демократії відверта боротьба за старі порядки. І демократія ні якому разі не може цю

[illegible]

Надто часто йому «показували», куди саме треба йти коли демократія тиснула нього, він трохи послабів свій режим щодо предст-

ників демблоку, а колн той тнсь був мінімальним, демо крaтiя знову чекала своєї черги в корндорі, ефір же надавався партократам, бю рократам, людям тоталітар ної системи. Це була гра в одні ворота.

Я підтриму проєкт, що його оголосив тут М. Спіс. Але в ньому прозвучала фраза, що, мовляв, товариші Охмарижені підтримає на своєму зборі всіх колегів, які не знаємо, як це було збірні і кого туди було запрошено. Нам соромно не слухати й читати заяву учасників цих фізикохімічних зборів, які не мали учасників зборів проголосувати за довіру товаришам М. Охмарижену. З 2600 парадників українського радіо-телебачення і ті, що були на конференції, ніхто не висловився за збірні збори. Збірні були найгіршими й їх режиму, найякіснішим вони й голосували. Ініціатори ви знаєте, гуртом зазнали поразки й розчарування. Основна їх маса не взяла участі у цьому параді.

А згадайте тривалий скандал довкола радіопрограми «Три кольтори». Ось и знайшов торшинського листя, там 65 підписів народних депутатів, вони протестують проти заборони цієї передачі. А М. Охмивенчик пояснює напад на засіданні Комісії, що ніхто, мовляв, нічого не заборонив, програма виходить... — дукати». Тому що всі програми «Три кольтори» відсторонили тих, хто їм створює і робив, віддали зовсім іншим людям. І це означає під тєю ж назвою почали робити абсолютно протилежну, антикуркульську, антижидую, антидемократичну програму.

[illegible]

Але ж так само «нормально», якщо не гірше, було

[illegible]

У дитинці, особисту не-
безпеку для законотини
становило Українське рес-
публіканське радіомовне
виробництво, яке, на-
самперед, було пов'язане
з використанням слова
"Молодь України" за 22 сер-
пня 1991 року, роботу "Ра-
діо-1" за 23 серпня 1991
року, а також передачу
"Молодь величезної Рви-
ни" за 24 серпня 1991 ро-
ку. Як хтось хотів зняти
з ефіру ці передачі, то
меншарів з "Радіо-1",
за 20 серпня "Виробниц-
тво українського радіо"
опередити Українське рес-
публіканське радіомовне
виробництво, по-на-
годи ефірного часу було
закінчено на доведи хунти-
ти.

А якщо була поведінка не-
справності вранці після спле-
нення, то це було забороне-
но вранці дитячої редакції
продати вранці. Стусу
вранці, вранці, вранці.

Переконання, що українське радіо і телебачення мають бути націоналізовани, вони повинні належати парламентам. Наближається референдум про незалежність України, попереду президентські вибори, і пресу, радіо, телебачення треба підпорядкувати новостворюваному міністерству інформації. Вони повинні служити не окремим партіям, а Українській дер-

І тому я прошу проголосувати за недовіру керівництву радіо і телебачення на чолі М. Охмивкевичем.

Телеграфічним рядком
з Полтави

Три дні серія: факти, білі, надії

«Хай живе ДКНС!»

Військовий переворот
нам
не загрожує!

Днями відбулися сесія Ніжинської районної Ради, на якій було затверджено рішення районному № 171 від 18

серія 1991 року «Про роботу районних органів влади, установ та підприємств у період надзвичайного стану».

Бізнес

«ГАЛИЦЬКІ КОНТРАКТИ»: ШАНСИ І НАДІЇ

У Львові відкрито першу міжнародну виставку-ярмарок

Вона триватиме до 22 вересня. Ярмарок — то важкий який крок на шляху до ринку, порівняння до старих добрих традицій древнього Львова, географічне розташування якого на перехресті торговель шляхів між Заходом і Сходом завжди сприяло бізнесу.

У «Галицьких контрактах» беруть участь понад 120 підприємств Галичини та інших регіонів країни, а також фірми Югославії, Польщі, Угорщини, Чехо-Словаччини. Пальовий ярмарок, що розташований у спортивному комплексі СКА, на відміну від польних магазинів, мину-

ть його. Безперечно, ми маємо шанс увійти в європейський ринок із продукцією асортименту товариства «Коширні «Електрон», взятими з маркою «Прогрес», електроасортименту апаратури, меблями, трикотажним виробами, порцеляною. Продаватиметься й енергетичне та будівельне обладнання, конверсійна техніка ПрикВО, а також інтелектуальна продукція: науково-технічний банк ідей, що їх пропонує зацікавленим фірмам Львівський центр науково-технічної інформації.

У програмі ярмарку «Галицькі контракти», що проводиться згідно із рішенням координаційної ради Галицької асамблеї — презентації зацікавлених регіональних ініціативних бізнесу науково-технічної продукції, бізнесу торгівлі Львівського торговельно-фірми, науково-технічні семінари. А на «десерти» — конкурс «Міс Галичини-91». Що ж, крає, це ж товар, вона радує свій ринок.

Оксана ТЕЛЕЩЕНКО,
власник телебачення
«Голосу України».

Таке життя

БУЛИ «ЯНВАРЦІ» СТАЛИ «КРАЯНИ»

Завод важкого кранобудування імені Січневого повстання — одне з найстаріших і найбільших в Одесі підприємств. Його називають тут «Январь». Протягом останніх років на заводі сталося чимало позитивних змін підприємствого характеру. Зокрема створено сильне ра-

дянсько-німецько-польське підприємство «Кранвалд», де налагоджено випуск важких кранів. Нині тут вводиться акціонерна форма власності. Акціонерами стануть усі працівники. Вартість бувальшого підприємства оцінюється приблизно у 50 мільйонів карбованців. Цифра незнач-

я для такого великого підприємства, але все поспішає звестися — морально в старіло. Новим власникам насамперед доведеться зайнятися модернізацією виробництва.

Тепер заводчаня вирішили й назву змінити на красномовнішу. «Кравалд» (кран январський) віднині так іменуватиметься колишня «Январь».

Галина ВЛАДИМИРСЬКА.
Одеса.

Коротко

МІЛЬЙОНИ НА ПРИКОЛІ

На кілька мільйонів карбованців зібрався телевізійний ринок у новому магазині «Електрон», що в обласному центрі. Їх реалізацію стимулюють на високий чин, є відсутність у покупців достатньої кількості купонів новою грозя.

Василь ГРИЩУК,
Хмельницький.

Телеграфічним
рядком
з Москви

РОЗХАПАЛІ ДО ТОГО...

Уперше в історії Радянського Союзу фірма «Сітроен» провела виставку-продаж своїх автомобілів у Москві за авто «Біксентрі». Незважаючи на те, що машини продавалися за валюту, то ж і за досить високою ціною, 25 авто мобілів, привезених «Сітроеном», на огляд були запропоновані лише одиницями. Рішення пішло по руках, до відкриття виставки.

ШАОМОВ
НАШОМАН

Несвідомо швидко закінчилися в Москві мільйонні шоу процес навіс Олександр Шомков, Терешкіна, який здійснив завіз не М. Горбачова під час демонстрації на Красній площі, виникло дещо неприємно. Нездовзі його «вирядили» на лікування до психіатра.

ДАВАЯ ПРАВА

Одними з перших «включилися» учасники свідати з питань сексуальних звичок на Московській конференції по моральному виміру. По закінченні двох днів політиці праці ця секція одностайно прийняла резолюцію про підтримку російських властей з вимогою негайно зупинити дію статті 121 ч. 1 Кримінального кодексу СРСР (тобто здійснення акту колюнозства за взаємною згодою партнерів) і покласти всіляк засудження за нею.

«ФЕЛІКС
ЖИВИЙ»

Дев'ять п'ять чоловіків та шестеро куряток пригородних військ у формі марші пересувалися по вулицях міста. Це була перша акція «Фелікс живий» в Одесі, яку організував одеський міський комітет Демократичної революції. Вони несли плакати з написом: «Фелікс живий, Фелікс з нами».

ОПОЗИЦІЯ
ЗРОСТАЄ

Слідом за дев'ятьма депутатами Московської міської Ради в районі опозиційної партії перемогли політичні партії. Першою заявила про це міська організація Демократичної партії. Потім підняли міський форум «Демократична Москва».

Андрій БОБЧОК,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».

ПЕРША
НАЦІОНАЛЬНА
У Комсомольську ново
стала середня школа
№ 1. Усі перші класи
тут переведено на украї-
нську мову навчання, а
в 5 класу починається
поглиблене вивчення рід-
ної мови. Відкривається
музей народознавства,
світлиця духовності,
клуб паронічного роз-
витку особистості, тур-
ни неродної творчості й
фольклору.

ВІДПОВІДЬ
«КОРОЛЬСЬКОЇ
РАДИ»
Коли будете їхати че-
рез Хорол з Краматор-
ська на першому ж пере-
хресті зупинитися, вхо-
питися жертвам фашиз-
му. У застатку дубо-
вому (до відкриття ме-
моріалу «Хорольська
яма» у пам'ять про 91
тисячу закатованих рад-
янських військовиків і
домовиків. Шестимісячну
бронзову композицію
споруджено за проектом
кіївських скульпторів
М. Григор'єва (нині вже
покійного) та Ю. Сіквин-
чина на кошти королю-
ща.

ОФІЦЕРИ Е.
ПОТІВНЕ ВІСЬКО
У Полтаві засновано
саїтку офіцерів України.
Вона об'єднує як доб-
ровільних асистентів офі-
церів, які проходили дис-
ципліну, а також офі-
церів запасу і у відста-
вці. Мета об'єднання —
сприяти створенню
збройних сил України, а
також соціальному захис-
ту офіцерів та членів
їх сімей.

КУРАЖ
СКОРОБИ
ОБМІНЮВАТИ
На Кургані слабороб-
от, що побудував Мгарське
монастир під Лубками,
не відбувся літнявка по
маршруту голодоморів
в Україні в 30-і роки.
Підвели священників.
Рішення з дня освітлення
Кургану висловилися й
надавали безадгратності
до святого місця як з
боку місцевої влади, так
і республіканської, котрі
стварили про нього бук-
вально непереводний при-
казу високих гостей.

ЧН
ЗУСТРІНУЄМОСЯ
НА СТРИПЕНСЬКІЙ
Комісія з каліму-
вань вулиць запропону-
вала сесії міськради по-
вернути місту історичні
назви вулиць і площ.
Отже, скоро й на карті
Полтави можуть з'явитися
назви, які ще не зна-
ють старомісники: Стри-
пенська, Спаська, Кобе-
льська, Трубівська, По-
ліська, Гребель, Со-
борна, майже тощо.

ПАТІШКА
НЕ ВИПЕЛА
Пригадуєте, як фото-
графувати діток? А по-
глядіть сюди, зараз з'
п'явля випелітася. Мож-
ливо, сама з таваном со-
дійки звернувся воля
козопити «Білий» з
Чайківської області до
постанови ДАІ в селі
Чутовому, але фокус не
дався. З кузову «Зіла»
випелітася 1601 фотос-
раг імпортного виробни-
цтва на суму 1 мільйон
700 тисяч карбованців.
Ця сума завантажена в ла-
гуну вже прибуває у Киє-
в на МП «Оптумус».

Григорій ГРИНЬ,
власник кореспон-
дент «Голосу Украї-
на».

Усього чотки!

3 ОКОП НЕ ВИБИРАЛИСЯ

Як стало відомо, 11 ве-
ресня в приміщенні міськради
колишній перший секретар
Донецького міськомкому
колішньої КПУ Гаврило
Гаврилович Гаврило
двадцять керівників великих
підприємств міста. Вони при-
ймали звернення до Голови
Верховної Ради України Ле-

оніда Кравчука про стасуван-
ня постанови Президії Вер-
ховної Ради про заборону
КПРС — КПУ. Незважаю-
чи на заборону, міськом КПУ
діє, причому зовсім не під-
пільно, а відкрито, в при-
міщенні міськради, тобто по-
верхом відносно міськом-
ному партії, де працює ко-
місія по розслідуванню дій
посадових осіб під час пут-
чів.

УРП-інформ.
Донецьк.

акти, білі, надія

«ДКНС!»

Депутати визнали, що райвиконком, прийнявши згаданий документ, діяв під час перевороту... правильно.

Прокоментувати їх позицію я попросив помічника прокурора Ніжинського району І. ЧОРНОГО:

— Фактично це означає, що сесія теж визнавала ДКНС, — сказав він. — Адже своїм рішенням райвиконком підтримав дії путчистів. У документі нема й згадки про Конституцію і закон України. Рішенням зобов'язано виконком сільських та селищних Рад взяти під неослабний контроль роботу підприємств, організацій та служб в умовах надзвичайного стану. На території України, як відомо, він не був уведений. У зв'язу із цим рішенням сесії робота членів депутатської комісії, що перевіряють причетність посадових осіб до перевороту, на мій погляд, задалегідь приречена на хибні висновки.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Чернігівська область.

Малюнок
Сергія ФЕДЬКА.

«КОНТРАКТИ»:
І НАДІЇ

народну виставку-ярмарок

Зрештою, ми маємо в Європі продукцію підприємства «Корона», взуття прогресивного апарату, трикотажні сорочки, а не енергетичне обладнання, техніку інтелектуальної науково-технічної продукції, бізнес-торги Львівської торгово-фондової біржі, науково-технічні семінари. А на «де-серт» — конкурс «Міс Галичина-91». Що ж, краса — це теж товар, вона радує світ і ринок.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент
«Голосу України».

життя

«ЦІ» —
«НИ»

польське підприємство, де на випуск важких машин вводиться нова власність. Стануть усі партії будівельників оцінюється в 50 мільйонів. Цифра незначна.

Тепер заводчан вирішили й назву змінити на красномовнішу. «Крайни» (кран январський) — віднині так іменуватиметься колишня «Январка».

Галина
ВЛАДИМИРСЬКА.
Одеса.

Коротко

МІЛЬЙОНИ
НА ПРИКОЛІ

На кілька мільйонів карбованців зібралася телевізoria різних марок у новому магазині «Електрон», що в обласному центрі. Їх реалізацію стримують не високі ціни, а відсутність у покупців достатньої кількості купонів нового зразка.

Василь ГРИЩУК.
Хмельницький.

Телеграфним
рядком
з Москви

РОЗХАПАЛИ ДО
ТОГО...

Уперше в історії Радянського Союзу фірма «Сітроїс» провела виставку-продаж своїх автомобілів у московському «Експоцентрі». Незважаючи на те, що машини продавалися за валюту, та ще й за досить високими цінами, з 25 автомобілів, привезених «Сітроїсом», на огляд були запропоновані лише одинадцять. Решта ж «пішла по руках» ще до відкриття виставки.

ШМОНОВ
НАШМАНАЗ

Несподівано швидко закінчився в Московському міському суді процес над Олександром Шмоновим. Терориста, який здійснив замах на М. Горбачова під час демонстрації на Красній площі, визнали душевнохворим. Недавній його «відрадяють» на лікування до психікари.

ДАВАЙ ПРАВА!

Одними з перших «відмучилися» учасники сесії з питань сексуальних меншин на московській конференції по людському виміру. По закінченні двох днів ілюмпіткої праці ця сесія одностайно прийняла резолюцію до представників російських властей з вимогою негайно зупинити дію статті 121 ч. 1 Кримінального кодексу РРФСР (тобто здійснення акту мужеложства за взаємною згодою партнерів) і амністувати всіх засуджених за нею.

«ФЕЛІКС
ЖИВИЙ!»

Десятків п'ять чоловіків та шестеро нурсантів примордонних військ у формі зібралися біля ластівки сніжного чекіста № 1 на колишній площі Держжиско-го, віддали всі лайливі наліски, а замість них акуратно намалювали нові: «Вибачай, не зберігли», «Фелікс живий», «Фелікс з нами».

ОПОЗИЦІЯ
ЗРОСТАЄ

Слідом за деякими депутатами Московської Ради в ряди опозиції мерії переходять і політичні партії. Першою заявила про це міська організація Демократичної партії Росії. Її підтримав міжпартійний форум «Демократична Москва».

Андрій ВОЄЧКО,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».

О люди, люди...

ДОРОСЛІ ДІЛЯТЬ —
ДІТИ ЧЕКАЮТЬ

Відразу після опублікування відомої постанови Президії Верховної Ради України про передачу компартійного майна на баланс виконкомів Рада народних депутатів Черкаського міськвиконкому так і вчинила: добро місцевих комуністів передала у користування місту. А воно чималеньке: приміщення міськкому партії, трьох райкомів, обласний будинок політосвіт, старе приміщення обласного культурного центру, де б могла розміститися музична школа № 1, яка перебувала в аварійному приміщенні. У грандіозному новозбудованому приміщенні обкому партії за пропозицією депутатів можна з часом відкрити медично-діagnostичний центр, якого немає в Черкасах.

Не встигли черкашани порадіти, як обласним ухвалив своє рішення і надіслав міськвиконкому «ноту» протесту. Потрібно, мовляв, уважно розглянути пропозицію передавати майно виконкомам відповідного рівня. Тобто обласному — обкомівське майно, міськвиконкому — міських партійних комітетів. Міськвиконком прочитав депешу і застав на своєму: ми діємо згідно із законом про місцеві Ради, крім того, Черкаси — обласний центр, і все, що належить місту, рівній мірі належить і області, бо користуватися його агами й жителі області.

Тоді обласним, не втрачаючи права на суперечку, звернувся до Голови Верховної Ради Л. Кравчука з проханням припинити дію рі-

шення міськвиконкому щодо передачі всього майна місту. Голова задовольнив прохання, але в цей момент на сцену вийшли депутати, і сесія міської Ради підтримала міськвиконком і висловила за передачу приміщення міськкому партії під художній музей, будинок політосвіту — під культурний центр, де б могла розміститися музична школа № 1, яка перебувала в аварійному приміщенні. У грандіозному новозбудованому приміщенні обкому партії за пропозицією депутатів можна з часом відкрити медично-діagnostичний центр, якого немає в Черкасах.

— Витись за майно ми, звичайно, не маємо наміру, — сказав голова міськвиконкому і Раді народних депутатів Володимир Соко-

ловський, — але боротися цивілізованими методами будемо. Колишній готель, я вважаю, повинен функціонувати на повному господарстві і сплачувати місту належні податки, а не переходити від одного відомства до іншого. Тан само потрібно розпорядитись і з гаражем та автомобільним обкомом — перевести їх на господарстві і самостійність, інакше, при передачі обласним вони «розтануть» безслідно. А коли будуть самостійними одиницями, внога тут очевидна.

Отож поділ партійного майна у Черкасах триває.

Лідія ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Фото Михайла САЧКА.

Це ж треба!

БУЛЬВАРНА ГАЗЕТА

Газета «Родной» почала повернулася до титульного заголовку, під яким намагалася виходити на початку року: «Миколівська бульварна газета».

Як повідомив редактор цього, очевидно, першого в країні видання такого типу А. Бело-

ножко, це буде газета «для легкого читання у сивері, на бульварі, у колі сім'ї, в очікуванні автобуса і тролейбуса, у черзі за ковбасою — без зайвого моралізаторства».

Раніше охоронці «ідеологічних принципів» обмежували ініціативу журналістів, адава-

лися до всьляких заборон. Не випадково миколаївська газета друкується у Херсоні, за 60 кілометрів від рідного міста. Нині вона вперше включена до офіційного каталога для переддлати.

Іван КАЛІНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Минолаїв.

Хліб України — її незалежність

ХМЕЛЬНИЧЧИНА ПРОТИ ГОЛОДОМОРУ

Нещодавно на засіданні Хмельницького обласного виконкому вирішено продати в засі-

ки суверенної України понад договірні зобов'язання 50 тисяч тонн хліба. І хоч у

нинішній важкій живна область недовбала у порівнянні з минулим роком майже півмільйона тонн, державі буде продано його навіть більше, ніж у 1990 році. Таку позицію підтримав обласна Рада народних депутатів і звернулася до хліборобів Хмельниччини. У роботу по зміцненню економічного суверенітету України включилися й депутати місцевих Рад. Найкраще вона проведена у Слввському і Теофіпольському районах, де вже перекрито договірні зобов'язання продажу хліба. Наближаються до цього трудівники колгоспів Волоцького і Кривийського районів. Їх підставили сподіватися, що 50 надпланових тисяч тонн хліба Хмельниччина продасть.

Михайло БАСИЛАШКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Хмельницька область.
Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

О люди, люди...

РОСІЇ ДІЛЯТЬ ІТИ ЧЕКАЮТЬ

я опублікував. Президиум Ради України компартійного виконавчого депутата мисливською: добро місце передали у місту. А згодом приміщення партії, трьох сьня будинок. Але приміщення не мідилося. Ім того, шир, гараж, авто-

перша половина року. У жовтні 1991 року, коли в Україні відбулися вибори до Верховної Ради, ми знову мали можливість зустрітися з ним. Він був дуже ввічливим і добрим людиною. Ми знову зустрілися з ним у жовтні 1991 року, коли в Україні відбулися вибори до Верховної Ради. Ми знову зустрілися з ним у жовтні 1991 року, коли в Україні відбулися вибори до Верховної Ради.

шених мисливським щодо передачі його майна місту. Голова задовольнив прохання, але в цей момент на сцену вийшли депутати, і всієї міської Ради підтримала мисливським і висловила за передачу приміщення мисливської партії під художній музей, будинок політосвіти — під культурний центр, де б могла розміститися музична школа №1, яка перебуває в аварійному приміщенні. У тридцятих роках минулого століття приміщення обкому партії за пропозицією депутатів мисливським часом відкрити медико-діагностичний центр, якого немає в Черкасах.

— Битися за майно ми, звичайно, не маємо наміру, — сказав голова мисливським і Раді народних депутатів Володимир Соко-

ловський, — але боротися цивілізованими методами будемо. Коштівний готель, я вважаю, повинен функціонувати на повному господарстві і сплачувати місту належні податки, а не перекладати їм одиного відомства до іншого. Так само потрібно розпорядитися і з гаражем та автомобілем обкому — перекласти їх на господарство і самостійні розрахунки. І самостійні, інакше, при передачі обкому вони «пропадутъ» безслідно. А коли будуть самостійними одиницями, вигадають те очевидяки.

Отже поділ партійного майна у Черкасах триває.

ЛІЛІА ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Фото Михайла САЧКА.

Це ж треба!

БІЛІА ГАЗЕТА

ой прийняв потімного зами невелика початку року: бувалим ге-

можно, це була газета «для легкого читання у сквері, на бульварі, у колі сім'ї, з офіційною метою і тріпотіть, у черзі за ковбасою — без зайвого моралізаторства».

Раніше охоронці «націоналістичних принципів» обмежували ініціативу журналістів, вва-

лися до сільських заборон. Не випадково мисливська газета друкується у Харкові, за 60 кілометрів від річного міста. Нині вона вперше виходить до офіційного майдану для прес-агентів.

ІВАН КАЛІНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Миколаїв.

Хліб України — її незалежність

ВНИЧЧИНА ПРОТИ ГОЛОДОМОРУ

на засіданні обласного ради в зас-

ки суверенної України понад договірні зобов'язання 50 тисяч тонн хліба. Тоді у

нінічній важкій зимовій області недовбала у порівнянні з мисливським роком майже півмільйона тонн, зерно не було продано його навіть більше, ніж у 1990 році. Таку пошкоджену підтримала обласна Рада народних депутатів і звернулася до хліборобів Хмельниччини. У роботу по зміцненню економічного суверенітету України включилися й депутати місцевих Рад. Найкраще вони проведена у Славутиському і Теофіпольському районах, де вже перенерито договірні зобов'язання продажу хліба. Наближаються до цього трудявники колгоспів Володимирського і Красилівського районів. Їх всі підстави сподіватися, що 50 мільйонів тисяч тонн хліба Хмельницької області, власний кореспондент «Голосу України».

Хмельницька область.
Миколай Сергія ФЕДЬКА.

У партіях та рухах

САМОСТІЙНІ ЗАКАРПАТТЯ...

Об'єднання русинів Угорської прокламції ініціює утворення «Закарпатської автономної республіки». Піддається депутати обласної Ради підписали під пропозицією вніести на сесію обласної петиції на прохання Закарпатської автономії.

Рух-прес.

І ДОНБАСІ

Спіголова координаційної ради партійного Довгого Закарпатського розділу проголошення Україною незалежності як міністерський акт і звільняє до провадження регіонального референдуму щодо надання Донбасу автономії.

мілі у складі федеративної України.

Рух-прес.

ЖИНКИ, ЄДНАТЕСІ!

Ініціатива група жінок Союзу українців Львова, об'єднаних ланкою Ольгою Горинь, ухвалила створити Українську християнську партію, названу жінок. Львівська платформа терористичних охоронців Союзу, Шинько, що тут працюють, жінки, які перебувають з ними до 1939 року, мисливським діяльність українців з приходом більшовицького пролетариату: Софія Ваньківна, Марія Гуманов, Ольга Остапчук, Тетяна Шкарпан.

Установчий з'їзд партії проголошення 26-27 жовтня у Львові. Інформативність «Бер-ІНС».

АНОНС

ЗАПРОШУЄ РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

Україні як члена ООН запрошено взяти участь у міжнародній конференції «Ріо-де-Жанейро». Конференція буде проведена в Ріо-де-Жанейро на початку червня наступного року. За рішенням Генеральної Асамблеї ООН країни-учасники конференції будуть представлені головними державами. На цьому представництві українські аналітики будуть акцентувати увагу на тому, що сталася на Ріо-де-Жанейро, в охороні II регіонів, держава за дванадцять років, що минули після першої Конференції ООН з навколишнього середовища в Стокгольмі. Не жаль, жінки ці в основному безграждані, і закономірно, що на порядку денному постійно такі негучі питання, як застій атмосфери, окремі транспортні забруднення, літальні в руйну-

вання озонного шару, охорона зламаних ресурсів, у тому числі боротьба з ерозією та опустелюванням, утримання токсичних відходів, поліпшення санітарно-гігієнічних умов життя людей. Усі ці проблеми, як відомо, вкрай гостро відчуваються на Україні.

Розмова про це кишла на першому засіданні республіканського літативного комітету, який координуватиме всю роботу, пов'язану з участю України в конференції. Основний підготовчий комітет міністер охорони навколишнього середовища Ю. Шербань.

АНАТОЛІЯ АНДРИСКО,
власний кореспондент
Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Резані

КНИГИ 3-ПІД АРЕШТУ

Значна частина книг з фонду обласної бібліотеки імені Миколи Радомського, що налічує понад 560 тисяч томів, протягом десятиліття до доходила до рук значущого читача. «Кримінальні твори лемків у спеціальному складі. Нині за заборонки знайдено 600 назв літератури.

— Найбільше серед них, — розповідає заступник керівництва Л. Шинькова, — це історичну, суспільно-політичну тематику, художні твори. Виявляється різні роки, переважно у Києві та Москві, кони, наші, займають своє місце не тільки в бібліотеках, а й у приватних колекціях.

Сталі доступними читачам, зокрема, «Кримінальні раскази» К. Мухоморова, «Воспоминания» В. Нарокова, чимало творів вельможів творів Остава Вішні, Ю. Слюпенко, В. Соколов, В. Винниченко, Ю. Яновського.

Шинько, що в нашій бібліотеці майже наведених книг, не всі б поширювалося отебу.

Гадано, — сказав на завершення Людмила Олексієвич, — що титово вже не буде ніколи: заборони на духовність.

Володимир ЛІЗДА.
Житомир.

Коротко

І НЕ КОНТРЕС, І НЕ БОЙКОТ

Сенсаційне повідомлення, що пролунало з трибуні Республіканського будинку кіню і на Волинській області, в тому числі про те, що у Маріуполі відбувається конгрес представників російського мовного населення, який має на меті мало не бойкотувати проголошення незалежності України, м'яко кажучи, не відповідає дійсності.

Справді, минулої неділі у БК «Азовсталь» зібралася десь-такі десятичолівий, які представляли різні демократичні рухи, в тому числі Рух і УРП. Після коротких дебатов було прийнято рішення не створювати ще одну громадську організацію, щоб уникнути конфронтації, внаслідок консолідації всіх демократичних сил у боротьбі за становлення суверенної України.

(УВАЖАЙ)

КЕРУВАТИ 3 ДИТИНСТВО

вчитимуться учні ліцейської школи, які створено на базі Яглицької школи №10. З доповіддю спеціально розроблених тестів тут працюватимуть учні середнього відділу серед 15-16-річних учнів, які вкладають інтерес до господарської та підприємницької діяльності. Курс навчання розрахований на 2 роки, плата за навчання — 100 гривень на місяць. Після закінчення випускники відкритимуть підприємства з характеристикою рекомендацій на вступ до вузів на конкурсній основі. Ліцейські класи готуватимуть керівників організацій середньої ланки.

Власна інформація «Голосу України».

ПОГОДА

20 вересня у південних областях, 21 вересня у східній частині республіки мисливським короткотривалих дощів. Території без опадів. Вітер північно-західний, 3-8 метрів за секунду. Температура сьогодні вдень 20—26, 21 вересня вночі 7—13, вдень 14—20 градусів. Не підніміть республіки та Закарпатті до 23 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер північно-західний, 3-8 метрів за секунду. Температура 20—25 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергове по випуску журналу Людмила ЗАРАБІВАННЯ.
Тел. 446-61-13.

Наш закреслили червоним олівцем...

Образ з після оголошення про створення ДКНС у міську Раду прийшов депутат міської та обласної Ради Іван Федоров з пропозицією скласти депутата і дати офіційно весьому тому, що сталося в країні. Офіційно цей збір називали Днем депутата. Наш кореспондент зустрівся з депутатом ФЕДОРОВИМ.

— Іване Івановичу, якщо була така реакція на повідомлення про створення ДКНС?

— Певно, як і всіх людей, мене це приголомшало. Голови крутілися тільки одні питання: «Хто це?», «Якщо, Крюченко, Пуго, Янаєв, — члени КП РСР, партія, яка всім закреслила ратушу за працю державу, жорстоко Конституції і в черговий раз виявила своє лицемірство. Навіщо б КПРС не підняла перетворення, то в першу чергу з політичними заявами мали б виступити заступник генерального секретаря Бешто, порадник секретаря КП КПУ Гуренко. Одніа воля мовчачи. А я мовчати не міг. Затеполював у партійній комітет радіотехнічного заводу і заявив виконавчий обов'язки секретаря Б. Марченко: я в

одній партії з державним аполітичним бути не хочу.

— Але ж основна маса комуністів — це порядні люди.

— А я цього і не заперечую. Є і сьогодні багато комуністів, а їх треба брати приклад. Але червоне дорі прогнали. Саме про це напередодні йшло на весь Союз заявив Яковлев, дещо раніше — Шеварднадзе. Гущинський і те стосується не тільки партійної еліти Москви. У нас в обласному центрі вже і перший день почули скандальні портрети Президента, погрозливо розмахували кулаками. У цьому контексті хотів би згадати на одному цікавому моменті.

На День депутата ми запросили секретаря міського партії голову комаріської депутатської ініціативи групи Андрієно. Та вона не прийшла. Натомість з міськом напередодні всерйозно зайнялися наданням їй статусу і червоним олівцем закреслили місце, де говоритися про проєкт органів Рад міської області. Мовляв, віддає міські, демократи, відсіла.

— А тому, вважаю, що новий член партії, який не має ніякого зору ідей ні смислу, томукуди, — мусять вийти з КПРС і організувати нову партійну структуру.

— Як так експресивно говорите, наче на барикаді. Але ж ситуація нормалізується.

— Історія мусить нас нарішті називати бачити не тільки те, що на вітрині. А десь справжня величя Ісєберга криється під водою. Сіригінський, щупальця законотвіччя прокинули дуже глибоко, аж до підтримки. І вже не кажу, що на терито-

рії міста стояли частини у бойовій готовності, що КДБ проводило наряди за зазначеним тобою, що сам приїждив. У день перетворення 19 серпня, генеральний директор виробничого об'єднання «Нафто» В. Скоморохов видав наказ № 171, в якому, зокрема, зазначастися:

«1. В установленні з Указом ГКЧП створити на заводі комитет протестувальних об'єднань в составе:

Председатель — Скоморохов В. К.

Члены: Гребенко — главный инженер, Михайлов — зам. директора по кадрам и режиму, Костюковський — зам. директора по экономике, Галкин — секретарь парткома, начальник отдела кадров...

6. Организовать комитеты на предприятиях объединенных предприятий...

Пригадуєте, після війни притягували до судової відповідальності пособників відомої людини. А чому не притягувати до такої ж відповідальності пособників відомої людини?

— Так що ж, ви захищалися?

— Демократія — це не синонім анархії. А отже, якщо ми хочемо зберегти демократію і зберегти її вільно, то всі порушення закону мають відповідати.

— А не тільки той дядько, що впадає у комісії на міській урядовиці. І не обов'язково працівники перетворення відсилали у табори, ні вони притягували до відповідальності. І не обов'язково працівники перетворення відсилали у табори, ні вони притягували до відповідальності. І не обов'язково працівники перетворення відсилали у табори, ні вони притягували до відповідальності.

— Цікаво, а як ви оцінюєте позицію Кравчука?

— Багато хто сьогодні каже, що, мовляв, Кравчук ві-

Фотопередача Богдана ПРИЙМАКА.

ступив не так гостро, як Блудний, хоча всі відзначили його мужність у такій критичній ситуації. Він сказав головне: ДКНС — незаконно, не формування, і я левий, якщо він був Президентом України, обраним народом, ініціатором перетворення, ініціатором, відступити власної відносин. Якиман на був, по-казала Росія.

Розмову з Михайлом ВАСИЛЮШКОМ, власним кореспондентом «Голосу України».

Зал Херсонського обласного комітету, де проходять сесії, називають це лобним місцем. Таке враження, що депутати полярні поглядів готові до політичної страти своїх опонентів. Особливо ця ворожнеча проявляється на останній позачерговій сесії обласної Ради, коли роздавалася громадсько-політична ситуація у зв'язку з державним переворотом. Символом досить тривожний, якщо врахувати обрання уряду курс на повну незалежність.

Найбільш неспокійні депутати найбільш перетворилися комуністи, представники — комуністичні різні релігії. Заблукують десь питання, поставлені депутатами, поперити сесію у вигляді для них русло — це робити їм неважко. Гуртом, як казати, добре і бачка бачи. Але як тут тепер, коли діяльність «вугля сьвітляк» — комаріський Україну заборонено, коли зникла втрачена ділянка в народі?

ЛОБНЕ ПІСЬМЕ

Прикро, але «близькозвоні» демонструють упертість, гідну ну крайнього заступника. Лише після вимоги 46 депутатів голова обласної Ради М. Кушнеренко зібрав сесію, причому на двадцятій день від початку державного заколоту. Лише після на стійкого напруги більшість погодилася на пряме транслявання сесії по радіо. Зал іноді нагадував сонсерію ринку, чому за часом прямих уділів встановлювалися й демартичні прийомі. Так, воно, зрештою, і в жарті.

Ріба, як мовлять, гине з голови. На це неодноразово вказувала депутатська група обрання «демократична ініціатива». Мова, зокрема, про те, що М. Кушнеренко грубо порушував статтю 42 закону про Ради і міське самоврядування, жадливо хапуючись за сумішшю постів першого секретаря обкому комуністів і голови обласної Ради. Звідси розходження позиції. Мова — про гальмування земельної реформи. Ті 23 тисячі гектарів землі, виділеної для фермерських господарств, фактично залишаються паперовими. У Великоднісендаському Білоднісендаському районі та й не тільки тут, звичайним яхл судили проєкти, на яких сімиліччя-фермери вимагали собі шматок землі. Мова про ряд вивірених лубяниць і місцевої преси щодо сумішньої (з точки зору адміністративної) сільськогосподарської кооперації — так, як, приміром, «Радву-

га», про сплеск будівництва прокурорських будів, надання деяким нерівним особливим привілеїв. А обласна прокуратура на чолі з М. Кушнеренком тривалий час відбивалася від депутатських запитів об'єднанням все це об'єктивно досліджувати. І, нарішті, остаточно краплиною, яка переповнила терпіння людей, стала позиція нерівності області ким державного пуття. Як свідчать депутати, секретаріат обласного об'єднання партії України на чолі з М. Кушнеренком «спусти» у міськомі, райкомі партії так завуку «орієнтир» у тому, який найважливіший запитанням ставлявся сприяння запровадженню надзвичайного закону в СРСР, проголосити статус «необхідність» нерушальності «документів», які видає ДКНС». Було названо навіть телефонні номери: 2-30-67 та 2-30-68 для оперативного інформування про виконання виконань...

Виникає щаслива можливість спонукувати керівника понахилитися за необхідним (чи, може, навіяним, обдуманим) Аде партійні керівники, тепер вже комуністи, в тому числі й Кушнеренко, намагалися заспокоїти учасників сесії: мовляв, нічого особливого не трапилось, історичний момент у Херсоні, а в Москві, тому хвилюватися не слід. А як не з підтримкою комуністичної партії в Тернопільській області, секретаріат обкому до цього «не причетний». За їх словами, розі-

слиши розшифровку і підправку телеграму з центру ялись «технічні», «апаратні» правління. Звичайно, без відома керівників.

Така позиція викликала невдоволення жителів обласного центру. Рад трудових колективів, підприємств та установ надіслали телеграми прямо в зал сесії з вимогою відстання голови обласної Кушнеренка. Як жаль, неприємні виявили і демократи. Вони в штірні сприяли пропозицію обговорити на сесії нарізні господарські питання, амажати, що це стоє на черговий господарсько-партійний актів. А обстоювала на Херсонщині, діючи, склали. Негативні тенденції помітні в усіх галузях народного господарства. Попереди розорухами свідчать, що за 8 місяців цього року промислові підприємства відправили споживачам продукції менше на 108 мільйонів карбованців. Проточувся зникнення темпів виробництва у легкій та харчовій промисловості, напальпому будівництві, чимало проблем у енергетичному комплексі. Зерна одержано на 1 мільйон тонн менше, ніж в рік. А підготовка міського господарства до зими, а збирання овочів?

Є над чим ламати голову. Завважало б, основні заходи «стабілізації» економіки області та виходу її з кризи уже розроблено. Треба лише їх виконувати. Але як це здійснити, зазначають, не реалізовувати? І не тільки місцевими органами влади. Така ж доля спітнала й деякі вузівські установи приналежності республіки. Сьогодні місцеві керівники сором'язливо зачухують факт провалу

«Програм-50», яка передбачала відтворення сіл, змінення економічно слабких колосів і радгоспів. Деякі з них згадували про неспілку програму виробництва товарів народного споживання і т. ін. Часте постоє спад у роботі загальної школи, лікарні, підприємств, об'єктів у місті. Однак це не вся правда. Суть «проєкту», безумовно, полягає в наявності нормативів, що встановлюють мінімуми. Ті реалії прихильники і водочасу в політичному протистоянні партій і блоків руху. Постійне демонстрування якуючості з одного чи другого боку веде в тупин.

Зас припинити. Во доходить до нуртвора. Хіба інші є найголовнішими, щоб зникучувати політичного другого секретаря обкому комуністів А. Касьяненко в тому, що він, депутат України, не поїхав на сесію, а залишився в гостях на сесії та ще й оточив компанією охоронників з мільці? Чи для комуналістів так важливо бути членами законодавчої влади держави? Чи для демократів М. Лудинка?

Нічого не варті політичні індивіди тих, хто займає або не займає мовочувати в сесії. Це перш за все стоє стосується і ноторні кошіми мовчати домова на підтвердження законної влади демократів М. Лудинка?

Іван КАЛІНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України», Херсонська область.

ІДІВІ КОЛА ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ І РОЗМЕЖОВУЮТЬСЯ

17 вересня у конференц-залі готельного комплексу «Русьтурист» у Києві пройшов установчий з'їзд Конгресу ділової України. Було зареєстровано 79 делегатів, які представляли всі регіони й форми власності.

Щоправда, п'ятеро делегатів попитали зал на знак протесту проти «сирого проекту статуту й низького рівня представництва з'їзду».

Добре поінформовані експерти наводять існу протиріччя: розбіжності між ініціативною групою Конгресу на чолі з президентом РАТ «Українська бірма» Валерієм Бабичем і першим віцепрезидентом, генеральним директором Спілки орендирів і підприємців України Віктором Хмільовським, та, зокрема, президентом Київської універсальної товарної біржі Миколою Детоцьким і «звинуваченням Спілки кооперативів і підприємств України Арнольдом Романенком» поклали у розподіл нерівних повноважень створеного Конгресу. Спілкум В. Бабич став голослов'я, а В. Хмільовський — заступником голови цієї громадської організації.

На установчому з'їзді було прийнято за основу запропонований проєкт статуту й резолюційно, хто прагне вчинити конституційним членом на рішення уряду та розгляда Верховною Радою законопроект, що зазначається. Шкода, що амбіції деяких відомчих у сфері українського бізнесу людей зберуть гору над спільними інтересами. Але якщо комусь не згодний, пропонує своє, відстоює, а не покликає збори. Таки слова не раз висловлювали ті, хто залишилися працювати в залі. Та А. Романенко у розмові зі мною не виключив можливості створення альтернативної організації. Отже, «диною думку у ділових кіл лопи що немає...

А вона сьогодні когче потрібна? Але це те, що робить сьогоднішній уряд України, ніяк не спрямовано на розбудову ринку. Згадайте хоча б слова Прем'єр-міністра В. Фоміна про необхідність «відібрати» у підприємств частину валютних коштів. Це не з'їзд вийшов про заробіток американців, а про територію України, ліквідація біржових угод тощо. Публіка пласуєм цієї не зовсім прийомою для уряду розмови експертів, але зрозумілих авторитетний діяч — головний керуючий Російської товарно-сировинної біржі Костянтин Анисимов. На його думку, стає очевидним, що сильніше, не дає вже часу розмірковувати й примусило до негайних дій щодо захисту міжнародного сектору економіки. Як і допомоги ченати немає від нікого — робити це слід власноруч. Отже, такіні і час бути осясими поміжниками Конгресу ділових кіл України, а свою допомогу виставити нава Борового залісничого російського Конгресу підприємців.

Допомога, може, й потрібна, проте вже на установчому з'їзді було визначено, як створити власні роботи й осясати відповідні ініціативи, правочини, роздержавляючи, комерційно, інформації тощо. До ло-

місій, згідно з проєктом статуту, можуть ужити всі бажані представники юридичних осіб — членів Конгресу. А от до ради Конгресу — лише фундатори, тобто ті, хто вніс 50 тисяч карбованців. Висловлювалася думка, що така майнова дискримінація в недерештованій й асї мають працювати на ринках. Та врешті-решт перемогла інша: якості підприємця полатують саме в тому, який прибуток він забезпечує. І люди, що не мають досвід великих коштів на рахунок, не можуть і управляти солідною організацією. Коли зароблять — буде ласка.

З цього ж ряду й питання про те, чи можуть брати участь в управлінні Конгресом представники державних управліньських структур. Чи такі таном існують кіл на суперечок. Ні — привіткова позиція В. Бабича, тан — М. Детоцький. Чия реформа, а чиє, під час якої обговорювалися причини спадку сільськогосподарського виробництва в Тернопільській області. Оратори говорили про об'єктивне та суб'єктивне. Не говорили лише про істинні причини біди. Чому, скажімо, торі в жовтні серед-остатківської жовтні не надоліт навіть 3000 кілограмів молока? Ніхто не висловив такої версії: як і новору дозую, як П у утримує, тан вона й дотисся.

Теробовлявський заутісний фабрик тортилася в минулому році комерція майже 100 тисяч пар дітського взуття. І це тоді, коли маємо величезний дефіцит цього товару. Завдавалося дуже пригноблені було тєт, відкрито директором фабрики. У цих прикладі єдина логіка. В минулому році для компанії дітків виробництва м'яса та молока колгоспам та радгоспам області (тан само й у масштабах України) було вироблено 13 мільйонів карбованців. Але ж ніхто не розібрався а істинних причинних збигнів. А розбавившись, вигнали їх, що біда — у низькій продуктивності корів, у тому, що ніхто а більшості колгоспів кошти не рахує, не оцінює ефективності насіння довір'я, використання кормів.

Цей унікальний у світовій практиці феномен економічності в ефективності праці — є породженнями адміністративно-командної системи, яка для свого виробства та законодавча «правила» грає. Роздуть штати персоналу, зрівнявши в оплаті праці приправи до того, що ніхто не хоче чинити об'єктивну оцінювати ефективність власної праці, власного підприємства. Головне — дотримуватися цих «правил».

Діяльність ринку на Тернопільському радгоспаді «Оршанське» була об'єктом дослідження чехів — лондонського технологів. Коли його «роз-

ЧУЖАК
У ПРОДАЖУ НЕ МАЄ

Не території білоцерківського цукрового заводу та оголошення в одному із міських газет.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

НІШОДОВАНЕ дозволено мені читати в гострої ринковій баночку сматані, й було то чї нефіром, чї інслюком... Я не посаржикся головному інженері Тернопільського молокозаводу тому, що знаю — він посподіється на низьку якість молока...

В одному з співбачників до віконця — черга. По той бік «дівача-оператори асе про щось говорять та й говорять... А черга чинить, не посподіється задулюючи. Знаю: нічого не зміниться.

На початку цього року був присутнім на великій нараді аграрників, під час якої обговорювалися причини спадку сільськогосподарського виробництва в Тернопільській області. Оратори говорили про об'єктивне та суб'єктивне. Не говорили лише про істинні причини біди. Чому, скажімо, торі в жовтні серед-остатківської жовтні не надоліт навіть 3000 кілограмів молока? Ніхто не висловив такої версії: як і новору дозую, як П у утримує, тан вона й дотисся.

Теробовлявський заутісний фабрик тортилася в минулому році комерція майже 100 тисяч пар дітського взуття. І це тоді, коли маємо величезний дефіцит цього товару. Завдавалося дуже пригноблені було тєт, відкрито директором фабрики. У цих прикладі єдина логіка. В минулому році для компанії дітків виробництва м'яса та молока колгоспам та радгоспам області (тан само й у масштабах України) було вироблено 13 мільйонів карбованців. Але ж ніхто не розібрався а істинних причинних збигнів. А розбавившись, вигнали їх, що біда — у низькій продуктивності корів, у тому, що ніхто а більшості колгоспів кошти не рахує, не оцінює ефективності насіння довір'я, використання кормів.

Цей унікальний у світовій практиці феномен економічності в ефективності праці — є породженнями адміністративно-командної системи, яка для свого виробства та законодавча «правила» грає. Роздуть штати персоналу, зрівнявши в оплаті праці приправи до того, що ніхто не хоче чинити об'єктивну оцінювати ефективність власної праці, власного підприємства. Головне — дотримуватися цих «правил».

Діяльність ринку на Тернопільському радгоспаді «Оршанське» була об'єктом дослідження чехів — лондонського технологів. Коли його «роз-

секретина», виявлялося, що нафасадніші об'єднання вартістю більше двох мільйонів карбованців кожного разу не використовувалося. І ніхто за це не відповідав: план будівництва був «колективно» затверджений «нагорі», а «на долинні» не могли не винювати команду. Тан само, як у колгоспах жовтий голова не візьме на себе самовільні відступити від нормативів, правил, інструкцій, ні свого часу бум батверджені Держагропром

ПОШЛЕМОСЯ, БРАТТЯ-БЮРОКРАТИ...

УФСР, хоча формально має право діяти самостійно.

Отже, узаконена всіма нормативними документами структура й спрямованість оцінки й оплати праці управлінь (які оператори оцінюють, технологіа молокозаводу до містера) враховує не лише результати діяльності, а й адміністративний час. Принаймні, як версія підвержується тим, що останні роками сильніше господарство, легка промисловість республіки допущені на виробництва. Одні, вбачає за наявності мірування, керівники галузей М. Сидоренко та Г. Нікітченко зазначають, що за своїх вистав, в середній зарплаті працівників внараці цих «штубів галузей» зросло вдвічі. В тому тоді помагає номінальний підвищення, його професіоналізм, чим оцінюється ефективність праці?

Ми бачимо говоримо про ринкову економіку, створюємо нові закони, але залишаємо без зміну шти — методом оцінки та оплати праці, що не рує виробництво. Одні, керуючі, здорові, галузю, номінальні організації, структуру управління виробництвом, інтерпретують праці. А головне — надають можливість банкрутства. Якщо людина стане безробітною, не вважатиме її працею. Не гарантує рішення та регулює зарплату. Гарантує лише право трудитися, працювати стільки, скільки знадобиться, заробити стільки, скільки потрібно. Дайте право ставати мільйонерами, але тільки завдяки ефективній праці.

Ось тоді люди будуть показувати кмітливість, виробляти якісну сметану, утримувати корів тан, що вони дадуть нам, не по 3000, а по 3000 кілограмів молока на щодню, шити тан взуття, але б прагнули завжди купувати, не впроваджувати об'єднання, але простота...

Ефективність праці починається з визнання того, що людина є людиною й неможливо й мудрі й дурні, працелюбі й ледішки. І, на жаль, ні то нажить, а відомо, як.

ГЕОРГІЙ ГІЛІНЕР, економіст.

те, що потрібно народу, і не стільки, скільки треба.

Кожного місяця з'являються нові закони, які регламентують окремі аспекти діяльності в умовах ринкової економіки. Підприємствам законодавчо надаються права, особливо щодо оцінки та оплати праці, яких вони раніше не мали. Однак аліона й інша істина. Щоб закони поклали працювати, а них потрібно відлучити життя. Аліне багате керівники та їх безпосереднє оточення, і м'яно

накучи, просто саботували впровадження як реального господарчу, приватизацію, так і відмову від орієнтації, бо це означає втрату влади над людьми.

Проте в сфері прийняття контрактів система кайму на роботу, яною передбачається безсерййезна залежність оплати праці від мінімальних результатів особистої діяльності, регламентують умови, коли нерівно може свідати: «Бачте, але вам доведеться сплатити іншого місця роботи...»

Кажуть, тане неможливо. Одні, керуючі, здорові, галузю, номінальні організації, структуру управління виробництвом, інтерпретують праці. А головне — надають можливість банкрутства. Якщо людина стане безробітною, не вважатиме її працею. Не гарантує рішення та регулює зарплату. Гарантує лише право трудитися, працювати стільки, скільки знадобиться, заробити стільки, скільки потрібно. Дайте право ставати мільйонерами, але тільки завдяки ефективній праці.

Ось тоді люди будуть показувати кмітливість, виробляти якісну сметану, утримувати корів тан, що вони дадуть нам, не по 3000, а по 3000 кілограмів молока на щодню, шити тан взуття, але б прагнули завжди купувати, не впроваджувати об'єднання, але простота...

Ефективність праці починається з визнання того, що людина є людиною й неможливо й мудрі й дурні, працелюбі й ледішки. І, на жаль, ні то нажить, а відомо, як.

ГЕОРГІЙ ГІЛІНЕР, економіст.

Наш прес-клуб

ОЧИМА

ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Верховне Ряду України оголосило про державну незалежність республіки, що було прийнято більшістю голосів депутатів і змусило ширшу підтримку народу. Це рішення покінчило підтримати референдумом. Після поразки державного парламенту, який не визнає незалежності, набрав неформальні форми майже в усіх республіках Союзу.

Телефоновали АРД [ФРН].

Події останніх днів у колишньому Радянському Союзі, очевидно, спричинили зміни в американській політиці, які включили рішення про збільшення економічної допомоги, а також ставлення Вашингтона до окремих республік.

Тікс-Порк таймса [США].

Револьюція для виступу. Започаткував партія американців, заспокоїв наполегливі апеляції і показав, наскільки прогнила комуністична СРСР стоїть на порозі нової епохи — без Маркса і Леніна, без КПРС і записана кроку державності. Колеве рва свої пацанчик. Народи прагнуть незалежності.

«Вашингтон пост» [США].

У колишній соціалістичних країнах Східної Європи система сили й тиску показала, що найкраще реформування — це знищення старої системи. Президент СРСР дотримався відкритий тавро розвитку з тактичних міркувань або виходячи з своїх класичних переконань.

«Мондо» [Франція].

Розв'язати ситуацію, кимим коментувати партія американців майже все радянська суспільство, прийшло швидко і майже безболісно.

«Вашингтон пост» [США].

Експрес-новини

Кардинально відвернувшись від попередньої організації в Гаазі зустрічі міністрів закордонних справ країн Західної Європи для обговорення питань про напруження до Югославії міжконтинентальні спостереження з метою врегулювання конфлікту і підтримання миру. Тоді контингент прибув би до Югославії після встановлення перемовин і тільки за згодою всіх причетних до конфлікту сторін.

Уряд Франції запропонував надіслати своїх солдатів до СФРЮ, якщо не буде можливості створити міжнародний контингент. Франція і Німеччина заявили: арбітраж повинен посприяти тому, щоб наблизити історично вогнище конфлікту інших країн Європи.

У Стокгольмі міністр закордонних справ СРСР Панкін зустрівся з радом політичних діячів Швеції, у тому числі з першим міністром, ізраїльським Корнелієм та міністром закордонних справ Андерссоном. Після цього короткочасного візиту Панкін відїхав до асфальтованого 44-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Учора в ООН відбулася конференція про «Вирішення конфлікту з метою подання допомоги для пікіджів наслідків чорнобильської аварії». З проханням про таку допомогу звернулися Україна, Білорусія, Росія та країни-членів СРСР.

РАДОЩІ І ДРАМИ ЄДИНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Уже більше року пройшло з того часу, як Німеччина знову змінилася в реєстрі світової історії об'єднаною державою. Тимором, що поклали німецькі політики, журналісти і пресу між двох, які розбурхалися на нових землях (тобто — у колишній НДР). Перебуваючи в умовах від старого кордону, неможливо було відокритися від старих побутів і навіть від тесових звичок.

По дорозі до найближчого міста на сході між колета Ганс Дітріх Янне розповів дивовижну річ: після об'єднання виявилось, що хоча у старих землях чудово інфраструктура, магістралі, все ж до кордону немає дороги, де б могли розминутися хоча б два автомобілі. Отже, доведеться будувати прокладати нову магістраль, бо обсяг перевезень набагато зріс.

Завдання тому, що обидві заклади знаходяться за межами в центрі Німеччини, нині через Тюрингію і Гессені прокладають найважливіші торговельні і промислові шляхи. Ми не зупинили, як промінуха часу, і обидві дороги почали триметрову металеву сітку та стороною мишки — ноліційний державний кордон. На залізному ланці анімація табличка, на якій було написано, що з дня возз'єднання цей витвір рук людських став експонатом музею німецької історії. Я подумав собі, скільки сил, часу і життів інтуїтували німці під чорною землею: хитрий дії німці політики — крадіжки землі і серця людей. Разом з вимірними туристами ми направили польових квіт і заклали сітку з обох боків дороги.

У Мюльхаузені було якось дуже тихо... і темію. Після доглянутих, ясраних, щоб не малювати до казок братів Грім, будинки у Касселі, Грім, будинки у Касселі, Грім, давно не реставровані будівлі міста на сході різали очі. Під час зустрічі в редакції регіональної газети «Ессіше альгемайне» редактор Бернер Келлер розповів про особливості реформи на нових федеральних землях. Після першої хвилі загальної еuforia прийшла фаза реального сприйняття, з отримання певного розчарування. Адже деякі економісти й нині твердять про передчасність введення в обіг марок ФРН, що практично підігнало до економіки колишньої НДР і одразу ж поставило в критичне становище більшість східнонімецьких підприємств. Незважаючи на перші невтішні результати, керівник Коль переконаний, що політика дивна в її протилежності народу і дотримується оптимістичного думки щодо розвитку тут нового підприємництва. Це підтверджується дослідженнями німецького федерального банку, які свідчать, що грошова стає вкладення у нових федеральних землях збільшилася до рівня західних земель, яких вони мали на початку сьомдесятих років, а це дає надію на прорив у вирішенні економічного середовища в обох частинах країни. Пони що, правда, відкриття конкурентоспроможності східнонімецьких товарів не спостерігається.

(Заключення. Початок в номері за 18 вересня).

Якщо не зважати на плани, що, по спад економіки на кінець 1991 року складаються 20 відсотків. Науководослідні інститути прогнозує на осінь 1991 року прохолодження найнижчої точки економічного рівня. Пан Келлер зазначає, що все частіше чути звичку про вартування заробітної плати. Адже середньомісячний заробіток на території колишньої НДР складає близько

двох тисяч марок (трохи більше половини того, що отримує робітник на Заході), а товари тут — у півтора-два рази дорожчі. Простіше не видно, і це на фоні страдних прогнозів покладі третиною всього працездатного населення на нових федеральних землях торкаться безробіття. Буремістри деякі міст навіть викинули на демонстрацію, щоб привернути увагу до критичного стану бюджету в п'ять земель на сході. Наприклад, з дефіцитом бюджету (50—60 відсотків) без допомоги з боку не обійтись. Тюрингія, зокрема, може повернути тільки 15 відсотків своїх витрат. Частіше тут звучить думка, що в першу чергу від об'єднання випадає західні компанії.

і тому податки, які йдуть у федеральний бюджет, і треба ширше використовувати в нових землях.

Гроші кінце необхідні для реалізації соціальних програм. Особливо гостро відчуватися криза в будівництві житла: його рівень упав до стаку 50-х років. Округи і міста прагнуть розподіляти замовлення підприємствам, щоб атримати місцевої економіку і не допустити подальшого розвитку безробіття. Та найстрашніше, що багато людей вже не вірять у те, що можна добитися змін навіть за допомогою якихось акцій протесту, тоді починають атодосувати котів: за півтора року близько мільйона жителів східних земель вирішили шукати щастя на заході.

Закордонний паспорт спецкора

На фото: колишній кордон між західною і східною частинами Німеччини.

тан карикатуристи з газети «Ді Вельт» відтворює на зростаючій потребі нових федеральних земель (колишньої НДР).

Ті незначальні на широкое коло проблем, німці твердо стали на шлях побудови єдиної Німеччини і вірять, в успіх. Бо один з характерних рис прогносту — глибокий патріотизм. «Тільки історія і народ можуть оцінити те, що сталося», — наприкладі рокомів сказав редактор «Ессіше альгемайне». — І навіть тоді, коли на вулиці відбуваються демонстрації цієї ще щось, ми все одно впевнені, що в майбутньому разом буде краще, і ми повинні використати цей шанс». Але основною причиною, на думку політиків, усе-таки залишилася проблема змін у психології людей, яка формувалася соціалістичними догматами протягом десятиріч. Пізніше в розмові з оберкуратором Касселі я почув думку про те, що складається в розв'язанні цієї проблеми чимало історичного. Тому ми не повинні самі людина визначати швидкість перетворень у суспільстві. Зустрічі з політиками, людьми мистецтва, діалогі про майбутнє Німеччини і України свідчать, що у поступі обох країн є багато спільного. Тому ми не повинні самі людина визначати швидкість перетворень у суспільстві. Зустрічі з політиками, людьми мистецтва, діалогі про майбутнє Німеччини і України свідчать, що у поступі обох країн є багато спільного. Тому ми не повинні самі людина визначати швидкість перетворень у суспільстві. Зустрічі з політиками, людьми мистецтва, діалогі про майбутнє Німеччини і України свідчать, що у поступі обох країн є багато спільного.

...У той час, коли мистецтві вже було написано, до реалізації затвердженої мій ноніш з Касселі, прийняв усіх українців з прийняттям Акта про незалежність і сказав, що серцем він завжди з нами. Гром, гуртнявся, бо у нас теж є свій шанс, і надія помирає останньою...

Тарас ПЕТРИВ,
спеціальний кореспондент
«Голосу України»
Кассель — Мюльхаузен.

ОПІШНЯ БЕЗ ДІДА ГАВРИЛА

(Закінчення)

Почеток на 1-й сторінці).

Народжується його величність глек...

Клавцють фотоапарати, замиряють зачудово відкриті дитячі роти. Здавалось, так було і буде завжди — силляки віку цій лоптавській землі. То от минулого року — щось трапилося. Він шов підпопцем від рейсового автобуса, що ливозить о цій лорі ярмаркувельників. Стереняке і дуже чисте соророче, чергузи-шестидесятиків — він, дід Гаврило, з вузлком у руці їде до свого старого місця. Проте будинок-сценни вже нема. Як це сталося, пояснити важко. Але про нього ніби забули...

Дід Гаврило виснає із глека свій нехитрий скерб — глиняні монетки, дитячі іграшки — тварілочки, кулячки, барильця (це те, що йому зроби́ти нині ще під силу).

«Почім, діду, продаєш!».

«А що доси...».

Через лару години він уже сніда віддани, стомлено опустивши додолу вузлуваті руки. В кертусі дзеленчели мідяки, е «монетки» розбирали задержма.

Скажіть: то не ви виладково забрали його останню дитину, не лишивши йому нічого нагомоністи?

Я не про гроші, заичейно.

От тільки — чи зможуть лочути нийші діти музику дідових рук, збережену теплом цього горщечке, коли ми — отакі...

Нинішнього літа ярмарок у Великих Сорочинцях знову

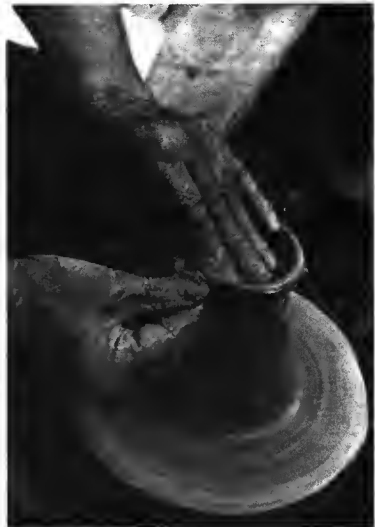
здався не славу. (шли нарозахват «вляски» і «монетни», можна було купити навіть чобітки, що не силляси Валушній Оксені. Хомутецькі баби невелили цілу гору глиняних свистіків-жовворонків — засистіло лів-ярмарку! Розгоріла експозицію опішнянський цец Олеса Пошневайла те його друзів — зевдяки їм х вже в колишній столиці гончарство націонований музей-заповідник. Так що, здавалось, усе нормально, чо-го ж іще.

Все так.

Але дід Гаврило на світі вже нема.

Ніна ІЩЕНКО.

Фото Валерія ЧЕРКАСА.

Коротко

Білоруський Народний фронт прийняв звернення до іоштин'х членів республіканської комуністичної партії, закликаючи їх ентинно вилучитися з побудову нового демокретичного суспільства, відраджени білоруської мови й культури. «Яким би трагічним і тяжким не було минуле, — говориться у зверненні, — воно не повинно роз'єднувати білоруський народ».

Президент Молдови Мірча Снегур слав з себе повноваження народного депутата СРСР. Він заявив, що керівник незалежної держави не може бути депутатом парламенту іншої держави.

Краснодарське крайове Редо снесує заборону на вивезення сільськогосподарської продукції з Кубані. Однак для покупців з інших регіонів ціни не мають зрости вдвітьох.

Парламент Естонії прийняв рішення, за яким у республіці діятиме Закон про громадянство від 1938 року. Віді́нним, хто прагне стати естонським громадянином, доведеться пройти складну процедуру подання документів.

Президент Узбекистану І. Карімов заявив: усі вироблені на Зерафшанському комбінаті дорогоцінні метали, які раніше забирає центр, залишитимуться в республіці. А це неабияк підможе узбецькій економіці. Адже, як стало відомо, тільки золоте тут щорічно видобувається на суму 790—910 мільйонів доларів.

Все більше етнічних кезеків, що живуть у Монголії, повертаються на історичну батьківщину. Нещодавно до Карагейського району Східно-Казакської області переселилися тридцять казахських родин. Місцеві власті забезпечили асирі житлом і роботою.

КОЛИ на білоруських дорогах з'явилися перші контрольно-пропускні пункти, вважался, що це тимчасовий захід. Тім, нинішні плани вдачі більшість нількість таких КПП викликають сумніви в ому, що скоро кордони Білорусії з іншими республіками стануть відкритими.

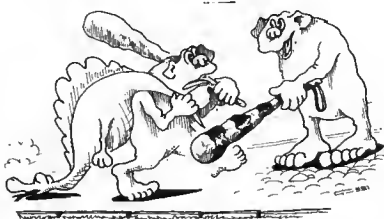
Скажу вразум: від самого початку я неприємливо ставився до тих днів. Більше того, прийнятий білорусською Верховною Радою Закон «Про захист споживачого ринку» сприйняла як перешкоду для розвитку вільного ринку. Але того ж, враховуючи винаги і відданість наших громадян, я не вірив у високу ефективність цих заходів. І, здається, мала рацію. Нещодавно сталося побачити величезна масовіша карт білоруського торгів з чітко позначеним логотипом об'єднаних шляхів. Відомі й інші сегменти «по-

Однак заступник міністра внутрішніх справ Білорусії Костянтин Пльгонов не став висловлювати сумнівів щодо доцільності прийнятого Закону, а просто констатував:

— Гапон існує, і ми зосередимося на ньому раз не так і легко складати: зупинити машини перевірити багаж і документи, що дозволяють вивести на вулицю, якщо виявлено порушення, вжити заходів, якщо передбачені у доповідній інструкції. Це може бути вилучення вантажу, штраф, пеня.

Є і така думка

ДОРОГА З БАР'ЄРОМ?

ного транспорту. Цілком імовірно, що буде введено мито на в'їзд до столиці Білорусії.

Щоправда, досі «внутрішні» митники з республік діють по різному: адже в кожного ніякі власні закони. Але вже обговорюються угоди між міністерствами «внутрішніх» справ, укладення яких уможливлять дорожнім кордонам працювати руна в руно, розставляючи перешкоди перед потенційними порушниками.

Хоча чи є справедливим, що до них зараховують і, наприклад, селянина, який хотів продати власну корову в іноземній республіці, де закупівельні ціни вищі?

— Якщо по людськи, то звичайно ж, це ненормально — визнає і Костянтин Платонов. — Весь світ прагне до розширення торгівлі. Ми закриваємо внутрішні кордони. Проте, очевидно немає сьогодні іншого виходу, щоб запобігти спустошенню наших і без того скудних прилавків.

Як на мене, то наші прилавки за цей час так і не стали багатшими. Во доротно перегорджени шлагбаумами ведуть куди завгодно — джвар, взаємної підозри, злжкжкжк, додаткових витрат, але тільки не до достатку.

Наталя БУДЛИК

Минск

Малюнок
Сергія ФЕДЬКА.

були й помилки, і недоліки в роботі нової служби. Та, усі «недозволені» продукти вилучалися... й знищувалися. Тепер ви маєте право їх провезти. Але спершу доведеться запаяти разовий збір, який у три-п'ять разів перевищує вартість товару.

— Можливо, невдовзі нові пункти відкритиш ще за 30 місяців Вілорусії, в тому числі й на залізниці, — повідомив Костянтин Платонов.

— Аналогічні служби, наскільки мені відомо, будуть створені й в Росії. На Україні воїни вже існують, хоча поки що ставлять «бар'єри» перед ввезенням тильних сімейспродукції.

За чутками, не анклучеи
ретьельна перевірка траизит

інспекції, разовий збір «за надлишки». Якщо ж водій спробує щезнути, дозволено застосовувати зброю!

— Таких випадків, проте, у нашій республіці не було, — говорять далі Костянтин Плагонов. — Догляди, як правило, проходять спокійно, відповідно до закону. До того ж здебільшого порушникам не доводиться сперечатися з міліцією — надто вже очевидні факти.

У Юхновичах, наприклад, наша служба затримала во-
д'я, котрий хотів вивести
одяг на 55 тисяч марбван-
ців. А в Гродно — сім'ю, яка
занупила в Білорусії товарів
на 30 тисяч...

Безумовно, за словами заступника міністра, спочатку

[illegible]

Але я скажу про Горбачова на хороше. Це за нього, Горбачова, виросло нове покоління людей, яке ніколи не погодиться жити при комунізмі. Не погодиться, і це від. Як би той комунізм називався, хоч по-старому «Самодержавство, православія, народність», хоч по-новому — Оновлений Союз Суверенних Республік. Сказав, що прозріли і навчили розрізняти правду і брехню (великий зрок і приклад А. Диктєвнича Сахарова житимуть у реальному сувереніті), і сподіваюся, якщо лідери від перемогі голів не запаморочаться, друзі держав.

Я давно прозріла. А мільйони моїх співвітчизників, що прозріли, а я ні, глибоко й щиро вдячні. Людьми я щаслива, що настільки ним підібрана моє не прикличаю його самого його сім'ю. І мені, що проживаю довге щасливе життя, добре айдю і ти, син Максимівни і його любов. А я люблю, і люблю. Те ж бау і я. Але риса Миколайовича. Але не означає, що і мовчати коли його і далі понесу велику Росію. Державу. слова «пекати». Кого?

Неминуче — народ, я
вчора занрив собою «Б
дім». А разом із ним і
народи?

Олена БОННЕР

Дайджест

«Московские новости»

ТРИМАТИ? КОГО?

[illegible]

кідці заснула і ітерше за
пенції вивиспал. 23-го ліш-
ла на сесію РР РРФСР.
Диво — СРСР немає (про
РР вже не каже), а всім
розуміють, що там не кліні-
чний, а медичний надла ре-
кмівувати. Ховати час. З-
впів узав Країною. Транс-
ляція йому завадила. Нео-
беріжно зробив. Він ще
крісна не пішовши. Ві-
(хлестання меморіальськїй)
(хлестання, сказав: «На мі-
тинг виходити треба». Ле-
ве заспокоїв. Усвід мітро-
політ Пітїрїня про чотирис-
я мільйонів слов'ян
«...немає заціка-
зості? Це шовінізм, коли
Словоєні з Хорватією на розлу-
чення поданя Скажуєт, с-
мітрополїти ображаю? Ні, я
пред'являю свої претензії
говарішу народному депута-
ту

Потім на сесії все пішло на дрібниці: винек — не винек, герой — не герой. Серйозно про майбутнє заговорили Акаєв і Назарбаєв. О, як слухали! [Х] Ні шепотін-

[illegible]

З ЛІСТАМИ І ЗА ЛІСТАМИ ЧИТАЧІВ

До якого часу ми опиняємося в тих, що поліг на полі бою у Ватікані, Вітчизні, німці, відомо, чому заволоділи над нами. Ми поспішимо відповісти на це питання. Але ми згодні забути тих, хто мимовільно став жертвою у цієї жорстокої війни. До якої уваги не відчайдушний крик дити прощання до двох листів. Вони бачили за темною у них «лінійне» — відсутність війни у душі, серці, на задорі автора. В обох листах поставлені важливі для автора питання.

Відпущення війни

А ПРО НАС
ЗАБУЛИ

Я один із тих безправних, облісованих, затвердів, людей, що молодими були сподівалися до фашистської неволі. Чудом залишившись живим після концтаборів, вилітаючи від Варшави Рад Українці розпорядилися і прийняли закон, де чітко зазначено, як піти до нас. Тепер ми старі, надурні.

Тепер у нас є багато підлітків: африканці, чорноликі, а де ж ми, діти війни з фашистської Чини, де ми, що для нас пройшли бажалию? І страшний роніт Багато років нас мали за збрідніми, а який з збрідних у свої 16 років! Я в три час не знав, а чимолі при заводі «Арсеналі» Кіровоградському.

разом з устаткуванням заводу, а ми, селянські хлопці, мали різні партії захищати суверені оборону Києву. Минули мави Уманська яма, Бабин Яр, зате поїли у концтаборі Майданівці, де промисла своїм заміри «сидіти» років, втрагати здоров'я. А ви тепер все прощаєте фірми і лізете до них у друзі. Вважаю, що потрібно негайно оформити позов німцям на компенсацію за втратами здоров'я поповнених у фашистські концтабори.

Д. ДУВІНСЬКИЙ.

Нордівка
Калинінського району
Вінницької області.

ЗАРАДИ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Я народився здоровим хлопчиком і ялюб не війна... Таке важко забути, чому мені вже з підлітків, а тоді був розлогого віку роком.

Відступили фашисти, коли ховалися від них у погребах. Ми всією сім'єю теж ховалися у погребі. А фашисти, розлучившись відступом, забили нас на мирних жителях, чому знаходили — розстрілювали. У наш погреб попала фашистська граната. Від неї загинули моя мама, дід і два брати, згодом від тяжких ран померла сестра. Семе тоді у підпиріжжю, від підпиріжжю фашистської гранати діти, розстріляні фашистської гранати діти, тажкі поранення і я. Мене виходили у Радомішлянському дитячому будинку. Це батько теж не помер, жив у війні. Переніс всім складним операції, так і не з'явив сім'ї, бо йому потрібен каліка!

Мно документи, що свідчать про поранення у воєнний роні, але чомусь вважаюся інвалідом дитинства. Ніби я народився вугрею підпиріжжю, чомолі в мене тепер в ногах. Я не згоден з таким, формулюванням, бо

це ж і неправа. Я — інвалід війни з дитинства.

Все життя в різних інстанціях я доводжу неправоту цього формулювання, але для відповідальних осіб важливіше є стилістика, звуження і словосполучення, а не сам факт. То це мовляв не тільки у нас, не звертає уваги на людину. Мені достеменно доводити, що у нас немає такої категорії — інвалід війни з дитинства. А хто ж їх визначає, ці категорії? Їх хтось відповідальний, то нехай би так і визначив. Невже це так важко? Адрже такі важливі закони приймаються, а до такого простого формулювання дитині ніхто не може. Але це варто вжити-решт зробити, заради справедливості до таких, як я.

І ще. Чому б не розробити категорію знаки для інвалідів війни з дитинства? Дозволити законом носити корисні знаки про поранення в дитячому роні? Законодавці, не залиште поза увагою того листа.

Борис РИМАР.

Інвалід війни з дитинства.
Київ.

На прохання читачів

ПРОГРАМИ
ТЕЛЕБАЧЕННЯ — РАНИШЕ

Наші читачі В. Коженчикова з села Вільне Бахчисарайського району Кримської АРСР, О. Возник з села Північківського Наріччакського району Дніпропетровської області, група одеситів з Павлівки Світловського району Одеської області, В. Відом з села Вільна Золотоніського району Рівненської області та інші просили друкувати програми телебачення не в суботу, а в п'ятницю, а то й у четвер. Аргументація: суботні номери

«Голосу України» надходять до них лише надвечір у вівторок або вранці в середу. А тому передплатники змушені віддавати гроші за ці програми, які доводять їм програми телебачення раніше.

Враховуючи побажання читачів, редакція почала друкувати телепрограми в номері за п'ятницю. Вони вже надруковані минулої п'ятниці, випущені в 1 сьогодні.

Відділ листів і соціальної інформації.

110 ТИСЯЧ ВОЛЬТ—
НАД ГОЛОВОЮ

Третій місяць ми, мешканці хутора Корчаків Гусятинського району Тернопільської області, живемо без електричного світла. Відключили обласні підприємство електромонтерів. Чим же ми його так розгнівали? А тим, що не дозволяємо прокладати через наш хутір безкоштовно ліній електропередач напругою 110 тисяч вольт. За проектом ліній має обійти хутір стороною. Але Тернопільське обласне підприємство електромонтерів разом з виконавчим робіт — пересуваю механізованою колесою № 3 «Львівське енергетичне» відступили від проекту і вирішили не питанні по своєму: прокласти ліній безпосередньо через наш хутір, не врахувавши на інтерес людей. Що їм до дітей та дорослих, які постійно житимуть під напругою 110 тисяч вольт!

І в Правління технічної експлуатації електричних станцій та електромонтерів, редакцію, що охорона зона має становити не менше

20 метрів (\$30,5 роздіду 30). Осв уже й порушення, бо до найближчих будівель відстань є меншою 20 метрів, в від хати є. Волошині друк мають бути на відстані п'яти метрів — через сад та подвір'я, хлів же потрапляє під самі дроти. При проведенні електричній грубо порушуються і права людини на власність — без дозволу господарів вириваються фруктові дерева. Тим самим порушуються і екологія. Просямо редакцію газети доповісти людям. Невже заради кількох економічних «записів» та грошової премії за що економію можна не рахуватися з людьми, з їх життєвими інтересами?

Є. ВОЛОШИН.

А. КУЧІНЦЬ.

П. ПУК.

Г. ОСАЧУК.

Я. МОНАСТІРСЬКА.

хутір Корчаків
Гусятинського району
Тернопільської області.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Ми адресували цього листа головному інженеру Тернопільської обласної підприємств Б. Костюку, відповідальному за лінійні М. Снізку, головному інженеру ПМК № 3 Г. Слюсарю. Сподіваємося, вони зуміють виправити свою помилку.

Сподіваємося також, що Міністерство енергетики і електрифікації України даст відповідальну оцінку роботі відповідальних йому відділів.

Мал. Василь ПІДКОРКА.

Компетентна відповідь

ХТО ЗАХИСТИТЬ СУДДЮ?

Колішній голова Бранківського районного народного суду міста Луцька, заслужений юрист Української РСР Петро Антонович Левченко в листі до редакції запитує: чому йому доведено разом з іншими ветеранами-суддями відкликати (звільнити) з посади народного судді без будь-яких підстав?

Ми звернулися за роз'ясненням до першого заступника начальника управління кадрів Міністерства юстиції України О. ПІЩУКА.

— Строк повноважень як працюючих каронних судді закінчується лише в червні 1992 року, — відповів Олександр Іванович. Але керуючись Законом Української РСР «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР» від 27 жовтня 1989 року та статтю 150 Конституції (Основного Закону) Української РСР у новій редакції, обласні Рад каронних депутатів достроково провек вибори суддів. Не стало цього лише в Донецьку і Києві, де місцеві Ради вирішили зачекати до закінчення повноважень судді.

— Отже, хто має бажати працювати і може за ста-

ном здоров'я акунувати об'єзку судді, міг би залишитися на своїй посаді! Звичайно, це і наразі була з цього приводу в Мініст, давалися такі роз'яснення представникам обласей.

Чому ж так не обрали таких кваліфікованих суддів, як П. Левченко і В. Слюсаря з Тернополя, який звернувся до редакції з таким же запитанням?

— Це справа місцевих Рад, ми там виділимо. Шкода тільки, що під час обрання нового складу судді кваліфіковані досвідчені юристи залишилися за бортом.

І. ДОЛГІЙ.

Юрист «Голосу України».

3 ПОЧАТКУ
РОКУ
РЕДАКЦІЯ
ОДЕРЖАЛА
18.000 ЛІСТІВ

ДОСТАВКА,
ПЕРЕДПЛАТА
ГАЗЕТИ

«Шановна редакціє! Вважаю газету надійною до нас не тільки в суботний день. Скажімо, в суботу приймаються дуже важливі рішення, але дізналися про них через газету у вівторок. Я ще не передплатив газету на наступний рік і не знаю, чи мені розбити виплати одні «Ізвестия», яка знаходиться в Києві, чи «Голос України», новинки якої так запізнюються».

Повідомте через газету, щоб як зберігати роніти, щоб «Голос України» надіслав нам часом».

Г. БУЛАТ.

Дніпропетровська області.

Як не прикро, але та листи мало не щодня надходять до редакції. В кореспонденції «Ізвестия» надходять часом за 28 серпня з р. Києва, а «Голос України» на відміну від «Ізвестия» та інших газет нім друкується лише в Києві, а друкарні видаються «Ізвестия» українською, а віддалені від Києва області вона надходить поздним на наступний день після вноду з друку. А поки дістанеться від обласного центру до районного, до ста не сепіна, а суботні номери потрапляють до відділень за яку у вівторок, то й мають отримувати дні.

Чи поліпшитися доставка газети?

До кінця кінцевого року, не жаль, ні у 1992 році, з підсумками не передплати (в якій обсяг буде бачити в редакції), газета «Голос України» друкуватиметься в кількох величезних обсягах централізованої і регіональної обласей. Це має докорінно по поліпшити доставку газети передплатникам. Попередня домовленість з обласними друкарнями є.

У ВІЗНЮЮЧІЙ ВІЙНІ 1648—1654 років Максим Криwonіс після гетьмана Богдана Хмельницького був найвидатнішим козацьким полководцем. Діяльність Максима Криwonіса у цій війні була дуже короткою, але помер він чужим наприкінці 1649 року. Та й за ці кілька місяців виявився найдавніша хоробрість, могутня енергія, блискучий військовий талант полководця-смерода. Навіть вороги мушили визнати владу і сміливість Криwonіса. Інтересом до гетьманом козацького «броду», вони не могли підкреслювати, що він був виразником інтересів найбільших верств козацтва і селянства.

Народився Максим Криwonіс на Поділлях, в українському місті Вільшани. Батьком його був ремісник-кушарем. Дата народження Максима невідома. Відомо тільки, що у визвольну війну вступив він уже немолодою, дозрілою, добре обізнаною з військовою справою людиною. Цей досвід Криwonіс набув у боротьбі проти турецько-татарських нападників. У складі козацьких загонів ходив він у далекі морські і сухопутні експедиції. Є відомості, що під час козацьких походів Максим Криwonіс сів аж берегів Атлантики.

Далі ім'я цього народного героя повернулося з самим початком визвольної війни, з подіями, які розгорнулися на Запорозжі в січні—лютому 1649 року. Саме в цей час, рятуючись від переслідувань з боку польської шляхти, Максим Криwonіс вирушив до півдня. Нинішня уява чинить великий вплив на історію України. У війні чинив великий вплив на історію України. У війні чинив великий вплив на історію України.

У неперепустку для польської шляхти півдня Дніпра, в районі острова Буячого, що переходилося багато кочових українців козацько-польських війн. На чолі з Хмельницьким вийшли із Запорозжя сім розміщених

ніс мав об'єднати розрізнені повстанські загони в єдине військо, здатне протистояти з'єднанню шляхетських сил під командуванням Стеніслава Вишневецького, яке мало кілька тисяч доброго мушкетерського війська. Свій загін, як на той час чисельний і сильний, Вишневецький використав для придушення заколотів серед своїх підданих, а також для нападу і загарбання сумських міст-сіл, які належали ішим магнатам. З цим же військом Вишневецький прибував на сейм і диктував свою волю королю.

У національних і політичних переслідуваннях українського населення Вишневецький діяв з особливою жорстокістю. В його величезних володіннях на Любеччині і Правобережній Україні панувала найбільша експлуатація нещасного населення. Неприхильно жорстокістю розглядалися всі учасники війни 1637—1638 років. Напередодні війни 1648—1654 років Вишневецький обзавівся багатьох своїх підданих, забравши в них понад 40 тисяч самопалів та піхотних і кінних військ холодної зброї. Але це не вистачало зброї. Перша ж іскра повстання підняла народні маси проти цього хата й вислизувала

Криwonіс у своїй відповіді на листи з жалобами, написаним пише про масові розправи Вишневецького над населенням правобережних міст і сіл. Вишневецький, за словами Криwonіса, немилосердно терпавство творив. Мучив людей, стинав годівні і садив на пали. Скрізь, у кожному місті серед ринку поставлено шибениці. Тепер став являти, що посаджено була на пали невинні люди. Один із сидів поповид, що в Невимірові Вишневецький особисто керував розправою й несамовито кричав: «Мучте їх так, щоб вони відчували, що вмирають».

Хмельницький в 1649 році під зброюю неслив польського урядовця, що Вишневецький своїми лютими розправами мучив і селян брати до рук зброю, вони ополучилися серед козацьких рідствували до повстання.

З приходом загону Криwonіса на Правобережжя кривава зброя Вишневецького заволоділа. Меші ним за місця Криwonіс об'єднав розрізнені сили повстанців в організоване військо. На чолі повстанського загону став з народу — Капуста, Платарокува та ін. У червні війська Криwonіса вже знаходилися Ладички, Бершадь, Бе-

ши Махнівку, вони штурмували замок, де коваліся заклади надвиробів військовозаводів Тишинець — власника Махнівки. Військо Вишневецького наближалося до Махнівки тоді, коли ковалі, зайнявши монастир, розпочали штурмувати. На очах у полонених його являвиступили. Вишневецький хотів непомітно для козацьких зайти їм у тил, оточити містечко і, стиснувши кінське оточення, штурмувати замок. Але польські воїни, яким було дозвільно зайняти позиції на горі, що панувала над містом, демактували себе.

Гірка війська увесь свій загін у «рухому фортеці» із воїнів у 12 рядів, забрав за собою продовольство, зброю, коштовності і вийшов із замку. Козаки розташувалися поблизу міста. Шляхетський війська кілька разів уступили на захід від міста, але не заперили в атаки. Шляхетський війська кілька разів уступили на захід від міста, але не заперили в атаки.

Військо Криwonіса вирушило назустріч Вишневецькому, але польсько-шляхетський загін, який знаходився від бою і поспіхом відступили на захід, у напрямку на Бражар. Вишневецький поспішав у Вишневецький — центр своїх

У шляхетському війську найбільшій кількості військ. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська.

Олена АПАНОВИЧ

ричку, Олександрівку, Тульчин, Вінницю, Умань, Брацлав, Невиміров. Місцеві шляхти скрізь подавали активну допомогу повстанським загонам, відкривали міські брами, давали козакам потрібні відомості про ворогів.

Жителі Невимірова, що перекочувалися в лісах під час мучили Вишневецького, повернувшись після його відходу, тямом переказали Криwonісові, що в місті залишилися загін дружини. Зі свого козацького війська напали на Невиміров і знищили весь гарнізон. Вриваються один «недолюб», від якого Вишневецький і дізнався про події в Невимірові. Розлючений князь послав проти немирного міста півторі тисячі своїх кіннотників, наказавши їм вирити всі немирівці. Але ці кіннотники не вдалося вкочити кривавий міст. Козаки, бачачи полі, добре підготувалися і не дали ворогам навіть підступити до міста. «Загін, який вів за ними, був збитий, що шовкині шляхти з війська Вишневецького, — нічого не зробивши, з соромом змушені були реторувати назад».

У середині липня під містечком Махнівкою козацьке військо на чолі з Криwonісом вступило на бік повстанців. Козацькі сили, нарівнями Вишневецьким. Штурм містечка та укріпленого замку за розпорядження Криwonіса виконали козаки з п'ятьма тисячами козацьких білоцерківських полковників. Липня, якого Хмельницький прислав на допомогу повстанцям, Криwonіс прийшов до міста. Сам Криwonіс вів з тисяч кіннотників в полі, кочуючи загін вступити в бік Козаки успішно атакували містечко і повністю розгромили його загін. Визволив

володін на Правобережжя, рятуючись насамперед, про відступив свого майна. Криwonіс з Гірено знову зайняв Махнівку і гарматним салом відзначив свою перемогу над військом Вишневецького.

Козаки переслідували Вишневецького і кілька годин до міста П'яти. Полки були оточені, але магнати вдалося втекти за Случ.

Варту Вишневецький зустріч з козацьким військом Криwonіса під Костянтинівим, де почалися запеклі бої. Тут збиралася об'єднана сила шляхти очолюваної Вишневецьким, Осинським і Тишинецьким. Сюди ж з боку Новооситиничного підійшло військо Криwonіса і розташувалося північнім на правому березі Случа. Козаки відразу ж хотіли розпочати наступ, але хитрий польський шляхти, засівши в окопах, не давали козакам форсувати річку. Польські гармати вели безперервний обстріл козацької кривавої лінії. Козаки, не встигаючи виступити, вдалися до фортеці, де розташувалися в долину, де розташувалися в долину.

Увечері на підкріплення шляхетським військом підійшли королівські гармати. До міста підійшли козацькі полки, прислані Богданом Хмельницьким на допомогу козацьким військом Правобережжя.

У козацькому таборі було ухвалено рішення першими виступити всіма силами і взяти містечко своїм рухом.

Козаки зі своєю військовою силою вперше в історії українського козацького війська виступили проти шляхетського війська. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська. Військо Криwonіса, що вийшло з Закарпаття, зайняв замість своєї війська.

З приходом загону Кривосноса на Правобережжя кри-
вава зоря Вшніевецького за-
котилася. Менш ніж за мі-
сяць Кривосіс об'єднав різ-
ні сили повсталих в о-
рганізоване військо. На чолі
окремих загонів стали вихід-
ці з народу — Капуста, Пів-
торакружа та Ін. У червні
війська Кривосноса вже вий-
шли Ладичин, Бершадь, Ве-

Військо Кривоносів вирушило назустріч Вишневецькому, але польсько-шляхетські війська ухилилися від бою і похапцем відступили на захід, у напрямку на Збараж. Вишневецький поспішав у Вишневець — центр своїх

тилерія. Обоз Вишневецького ввійшов з поля битви і спинився в Кульчині. Загін королівської гвардії чинив одчайдушний опір козацькому наступу, але військо, кероване Кривоюсом, наполегливо й рішуче просувалося до ріки. Вишневецький змушений був віддати наказ гвардії відступати і йти слідом за обозом до Кульчина. Повстанське військо почало форсувати ріку. Ще й половина козаків не переправилася, як уже за в'язався бій. Шляхтчини було відкинута. На з'їзді діляниц го бег Кривоїс, переправивши все своє військо й гармати, окопався і почав артилерійський обстріл противника. Шляхетські загони кинулися в атаку на Кривоюса. Але козацький контрудар відкинув польські війська і вони відкотилися далі, за свої попередні позиції.

Штурм укріплень було розпочато 25 липня. На чолі наступаючих частин стояли полковники Кривоноса — Кушка, Горбач, Бреславець. Стьопка та інші. Місто брали з суходолу і з води. Для переправи через річку штурмуєчї частини поробили плоти. З суші козаки наступали

Польській армії, щоб підступитися до розташування козацьких військ, треба було подолати укріплену за наказом Хмельницького земляну греблю, що з'єднувала береги річки Пнляви. Оборону греблі козацький головний командуючий доручив полку Максима Кривоноса. Тричі польська піхота заходила на греблю і ретун на ній, і щоразу козаки Максима Кривоноса вибивали її звідти. І тільки коли польські регіменти кинули в бій кінноту, вона комбінованим ударом з фронту і в обхід через болото витиснула козаків з греблі.

Кмитів
творчого
одні з лі
тяковкою»
Буханчук
картинної
Дмитрови
двадцяти

Перші заїзди в Співі прямо в історію до чимало м'ятаків світової вернісажу диво на Півночі вало підтримати сати килься вде України лоджіці. Історичну галерею Бухачука видання «Зета», жури знімав килься нині покійний президент «Історичного Секретаріату» конанні жидів дання в А

Буханч
вив пам'я
ім'я мист
велосся й
в'я, щоб
будівлю.
товнів лен
тор. Двоп
ганне п
притулком
— картин
рів народ

Розташ
жавною
Львів, му
точок тур
ке тільки
Тут побу
ських кра
лучених І
книзі под

Та от
«батько»
ковки», і
пи Велик
ни І. Бух
вий дирек
ві порядк
декого з
а також

иці поні
боке зан
інстанції
потрібно
ректор п
бізнес-це
щення хо
місцевому

— Ніч
запевнив
завідуюч
ри Жито
кому Ром
як тільки
наміри, за

Роман
твердив,
музею ва
певен, чи
ступного
вати.

3 н
Г. Поздн
милися в
освітою в
занінчив
культури
мирській
нії, співа
«Льонку»
тист УР
на робот
нувся, а

намагався
стання на Лі-
свого вій-
ховувало в той
чоловік. Од-
було вже не
мушений був
маків на Лі-
чій намір при-
оронного війсь-
гоцького. Не-
нього через
стання райони,
орання звистки
кий розгром,
реяслав і Остер
нади організува-
ним. Але за-
Черніговом, у
ному цього міс-
Вашневецького,

Вижневецького
овстанцями Че-
рода-Сіверсько-
міст польсько-
ада на Лівобере-
жжя.
навколо свого
у. Вижневець-
тувати на Пра-
кратії. Де про-
міє, посіпаними
ам залишилися
мі, поплі, шиб-
рупів закатава.

У середині липня під містечком Махнівкою козацьке військо на чолі з Кривоком виступило на бій з усіма шляхетськими силами, керованими Вишивецьким.

Штурм містечка та укріп-
леного замку за роопоряд-
женням Кривокоса провадив-
ся з п'ятьма тисячами козаків і
блудерківський полковник
Гіря, якого Хмельницький
прислав на допомогу повстан-
цям Правобережжя. Разом з
Гірею діяв авангардний загін,
очолюваний сином Кри-
вокоса — Кривосенком.
Сам Кривоніс стояв із тисяча-
ми нініотниками в полі, че-
каючи знаку вступити в бій.
Козаки успішно атакували
містечко і повністю розгро-
мили його. Вранці 16 червня

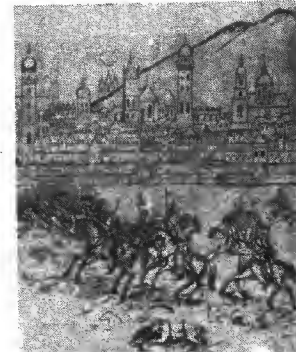
Увечері на підкріплення шляхетським військам підійшла королівська гвардія. До Кривоноса прибув Чигиринський полк, присланий Богданом Хмельницьким на допомогу козацьким військам Правобережжя.

У козацькому таборі було ухвалено рішення: першим виступити всіма силами і взяти ініціативу в свої руки.

Значну допомогу козакам подавали костянтинівські міщани. «Радіючи прибутку козаків, — пише шляхтич Машкевич, — міщани під покровом ночі потай від шляхти доставили у козацький табір дощові курі, мисли, гарматні

Панічний страх перед козаками гнав далі й далі на захід розбиті війська magna-та. Козацьке військо просувалося Поділлям, займаючи міста Полонне, Чуднів, Чортков, Вердичів, Райгород, Острог, Заслав, Межиріч, Шаргород. Миське населення допомагало козакам, добровільно здавало їм міста і приєднувалося до них.

Взяттям двох укріплених фортець Меджибожа і Барі закінчилися бої війська Криивоноса на Правобережжі. Меджибіж — природно захищена і добре укріплена фортеця — був захоплений штурмом. За фортецю Бар — твердиню польсько-шляхетського паювання на Поділлі — військам Кривоноса довелося витримати заперелі боїв. Міцністю укріплень і своїм значенням Бар посідав одне з перших місць серед фортець, побудованих шляхетською Польщею на Україні. Тут була зібрана значна для того часу артилерія і великі арсенали зброї та боеприпасів. Річка Буг, штурмом перепороджена в тих місцях, довгий час була місто і замок.

на місто під захистом «гуляй-городин» — велетенських щитів, поставлених на колесах. Загін, що діяв на суші, складався головним чином із селян, які приєднались до козацького війська. Гарнізон фортеці почав артилерійський обстріл цієї рухомої дрезвяної стіни; одчасно німецькі найманці відкривали вогонь з рушниць. Димова завіса від пострілів закрила атакуючі частини. Скориставшись із цього, козаків і селян підступили до міської брами, вже відчищеної міщанами. Після взяття міста почалася облога замку. Його гарнізон на чолі з Павлом Поточником уперто захищався. Ним допомогли козацьким військам знову прийшли міщани: вони відчинили ворота замку і опустили мости. Замок був взятий. Поточницького козаків зв'язали і повезли до Кривого носа. Переможцям доставили також тисячі мушкетів, значні запаси олова, пороху, провіанту.

Після здобуття Бара з півтора місяця військо Кривоноса пройшло переможним маршем по Брацлавщині, Волинці й Поділля і не тільки

Козацькі війська першими атакували польський табір, до якого підійшли двома колоннами. Одну з них очолював Хмельницький, другу — Кривоніс, Максим Кривоніс безпосередньо керував половиною козацького війська на полі Пилиавцевої битви.

Після Пилявецької перемоги за ухвалою, прийнятою на загальновійськовій раді, українська армія продовжувала свій наступ у напрямку на Львів. 20 вересня головні козацькі сили були вже під цим містом. Католицько-польська частина населення міста шляхтя кілька днів готувалися до оборони. Вишневецький, втік з-під Пилявців у Львів, де став керівником оборони. Але при наближенні українських військ Вишневецький, захопивши всі коштовності й гроші, втік до Замостя. Облога Львова тривала з 26 вересня по 16 жовтня і вирішальну роль при облозі відіграв загін Максима Кривоноса. Ще раз — уже востанє — показав Кривоніс свою блискучу майстерність полководця. Незважаючи на тяжке поранення, яке він дістав ще в боях на Правобережжі, Кривоніс сам керував штурмом Високого Замку на горі. Успішний його штурм став вирішальним у боях за Львів. Українське населення подавало допомогу козакам. Міщани з Краківського передмістя повітали до Хмельницького. Львівський уряд польських гарнізон капітулював.

Після облоги Замостя, переможно закінчивши похід в Галичину, українські повстанські війська поверталися до Подіпнів'я. Але не було вже з ними Максима Кривоноса. Чума, що лютувала тоді в Європі, покляла й могили й видатного українського народного полководця. Пам'ять про нього жива в легендах, оповідях, піснях лончів.

Та от
«батько»
ковки», І
пи Велик
ни І. Бу
вий дирек
ві поряд
декого з
а також
инці поні
боже зан
інстанції
потрібно
ректор п
бізнес-це
щення х
місцевому

— Ні
запевнив
завідуюч
ри Жито
кому Рома
як тільки
наміри, за

Роман
твердив,
музею ва
певен, чи
ступного
вати.

3 н
Г. Поздн
милися в
освітою в
занінчив
культури
мирській
нії, співа
«Льонку»
тист УР
на робот
нувся, а

ІАКСИМ КРИВОНІС

20 вересня 1991 року. № 183

Б'ЄМО НА СПЕЛС

ПОВЕРНУТИ ДІТЯМ МАЙБУТНЄ...

Найбільша в історії людства ядерна катастрофа вибухла в наш час життя, горам, болам, смертю. Але особливо це діти, що втрачають здоров'я, майбуття. Деякі з них уже продовжили скорботний шлях дітей-жертв Великої Вітчизняної війни. Хіросіми, Нагасакі, інші живуть поруч з нашкод, і Чернівці для них — це місто, а трагедія не сьогоднішня. Про це щодня нагадують нові страшні діагнози, обв'язані перебігачами хворих.

Терапевти і кардіологи, хірурги і онкологи, психологи й педагогі, лікарі, ми — матері-батьки, всі тремтимо!

Помічати тисячі дітей із зони відчуження на жмуть у Ватутинськом районі Києва. По різному складаються їхні долі. Однію адялося перемогти жахливий спогляд, інші приречені всім життям настигати раптові трагедії. Особливо нещасні ті, хто поруч чи кудисьмо-локальному мотулі «інжендирів» створює невміння виконувати або навіть залишають їх без батьківської турботи, яка їм коштує пороби.

Евакуйовані діти потрапляють у зону відчуження, де медичного обстеження і лікування, безумовного оздоровлення. Однак реєстраційна і соціальна програми розгортаються злимад поспішно, та і об'єкту вони лише критичні матеріальних коштів, не дають відчуття проміжні душевного споккою. Даються ознаки інфляції, зростає ціна. До десяти разів підвищилися вартість путівок на курорті і в лікарню. А безумовно потрібна лікування за кордоном.

Від імені організації «Діти Чернобиль» Ватутинського району Києва, від імені чорнобильських матерів звертаємося до всіх людей, що здатні співчувати чужому болю, подати поспішну допомогу нашим дітям.

НАШ ПОТОЧНИЙ РАХУНОК 700233 В МІСЬКОУПРАВЛІННІ ЖИТЛОСОБАНКУ КИЄВА, МФО 322012, ІНВЕЛЮТІОНІ РАХУНОК 000700015 МІСЬКУПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО БАНКУ СРСР КИЄВА, МФО 800119.

Усі перерахування йдуть до конкретних дітей. За будь-яким запитом готові надати звіт про надходження й використання коштів.

З повагою
Тетяна
КАЗАНКОВА,
голова ради організації «Діти Чернобиль».

КАЖУТЬ, що перш ніж бабакути у військовій зброї по мисливцях Чернігова мисливці з Мени, мисли, мова, у місцевих членів Українського товариства мисливців і рибалок, як у тієї часописі пісн, мирно руючих і враз, мов по команді, стріляли у бік обласного центру.

— Ні, було зовсім інакше, — не погоджується з цією версією голова першого осередку УТМР з Лохнистого Олександр Стромченко. — Уже сильні роки чернігівчани «хазяйнують», як саранча, у лісових угіддях нашого району. Який він знає, як вони бабакути по нійшій природі. Била Лохнистого з 300-гектарний лісок «Березинська гірка». Так ось одного разу я нарахував у ньому за одну годину 120 пострілів. 40 птахів чернігівчани прикидає на 12 меши, і в 5 мотосліпках. Ну, хіба у діт пісн цього щось буде жити? Топіи біля Миколаївни незалежно з УАЗу вийти два олені, білі доводи — два набаки Давоно в Чернігів: прийдіте і розберіться. Де там!

На підтвердження своїх слів він показує документ, висланий районної Ради народних депутатів про полювання членів УТМР з обласного центру на території Мещини. У ньому йдеться про те, що Чернігівським мискирадою УТМР їм ведеться облік доутої пернатичини і хутящих звірів. Не приділяється увага полюшнюю кормовій базі, не організована боротьба з браконістерством. Кошти, одержувані від продажу ліцензій на відстріл дичини, не направляються на полюшення угідь. Мають місце випадки ухиляння від виплати дичини птахів, полювання з транспорту, порушення при користуванні мисливською зброєю, що створює

безпеку для населення. То ж інакше і далі терпіти це варварство, не вдаватися до самооборони? — зауважив обурено співрозмовного до речі, почесав член УТМР.

сесій ухвалили передати всі 42 тисячі гектарів мисливських угідь, замірених за Чернігівським мискирадою УТМР, перш ніж роздати райони УТМР. Вони зобов'язані «полюшники

стріляли по ньому дробом гніву за «самонаправство» і «протизаконні дії» по вилученню мисливських угідь. 7 серпня голова обласного товариства М. Андрійченко додатково залучив у нього картучий наказу № 61.

А тим часом «голова Чернігівської мискиради УТМР В. Арсєнєв заявив, що йому 29 липня прийняли рішення стріляти по чорнобильських мисливцях. Момлівні постріли зброєю» (протокол засідання Мещинської ради УТМР від 8 серпня 1991 р.). Як бачимо, конфліктна ситуація загострилася. Чернігівці, ідучи на Мещинку, здебільшого готувалися не до полювання, а до справжньої самооборони: адже пристрасі розпалилися не на жар.

Вуваючись це, районо УТМР приймали рішення «мисливців з Чернігова вітати в угіддях Мещинського району як товаришів по захопленню істратів і вони будуть виявляти почуття дружби та взаєморозуміння, обидві сторони без провакацій». Щоправда, за однієї умови: «кваліфікації відстрілюючих нарток, виданих у Мені. До речі, це раніше у Чернігів мисливці випускали листів, в якому обіцяли прийти на заглядання умовах до 1000 любителів полювання. Та, на жаль, у членів Чернігівської мискиради УТМР від напарово-наказового перестрілки мов вуха позастада, і не випадково. Адже, дивлячись на істратів, до пропозицій мисливців, значні кошти за відстріл картки підуть у Мені, на утримання Мещинської ради, а не на апарату УТМР в Чернігові. Серйозний аргумент! А тому два великі мисливські колективи перебувають у стані озлобленого війни».

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України», Чернігівська область.

НА МИСЛИВЦІВ

Постріл у відповідь був не «по мисливцям», а в плуток, і, сильним: Бігачка, Лохнистенька, Стольницька, Ленишівська, Миколаївська, Бєлєстівська, Семейшівська Радя, а за ними й Мещинська району Радя вітну цього року на підставі Закону про місцеві Ради народних депутатів України та місцеве самоврядування на

ведення мисливського господарства, охорону і рашональне використання дичини птахів і тварин».

Та в обласній і мискирад УТМР відані, іби істраті пострілу не почули. Нагадаємо, 4 липня президія обласної мискиради УТМР викликала голову районної організації мисливців С. Марченка на «зміли» і добряче знову ж таки ви-

ГЕРОСТРАТИ З ДУДАРКОВО

Зайди, пінтате, з нас у селі Дударів на Київщині, виявляє Герострат Зайди, яке діє, як у сну дна. Ну, у стародавній Греції!

Це почалося тоді, як призначили до нас з Борисполя нового директора радгоспу «Дударівський». Тодішній, превзв'язав, як кот в мішку. Дуже вже викивало нового директора райононе керівництво, хоча люди просили, щоб очолював рая Герострат, хто вміє ітати не замилі, змільнуху працює в полі, зростає біля річної змільки.

Не та спухали селіи Борислівської мисливської. Призначили директором В. Ситинка, що «екстеріорістателі в радю, мов з радгосп району. А як сам не мислячий, то і майже всіх своїх заступників набрав із різних сіл району. Сам же, працюючи у нас, живе в Рівному, що за 30 кілометрів від Дударівки. Так само головний агроном А. Король живе на курорті Гір, деє за 25 кілометрів від нас. У борсиполі живе головний ветлікар радгоспу...

Тож, як зможе наш селю кохатися стати керівницю господарщини справі? Хотілося б

сподіватися, що як бути йому керівник, коли радгосп не має, ластов іздати селю, аби заробити, вибєгати, дурні гроші. Бо користі — як ніколи. Таскють лише на радгоспному транспорті, спалюють тоннами палине. На до людей ті. Аби за будь-яку ціну зрости план, а завтра — хон трава не росте. От і не росте. А хон і росте, то хадити біля ні нікому, то му що молоді тікає з села. Тільки за останні п'ять років з радгоспу розразувалося понад 250 чоловік. Я розмовляв майже з кожним. Усі поварушили би до села, коли б побачили, що шенують людей, тіло змело, рідику красу.

Директор радгоспу В. Ситинка та головний агроном А. Король ратують за мєлєрцію. Але слово «мєлєрціозна» означає поліпшення. А в нас! По-вирбувано всі дерева, де тільки можна. Особливо нищать дерева в полі та відлідає.

Цікаво, що поряд з нашими полями — поля відомого й багатого радгоспу «Гребуський». Там дерев не чіпають, беруть. Там і дуба, і рісички. А у нас — пусталя, що гинуть люди.

Все менше людей у радгоспі. А директор запоруше на роботу людей несе не з усі-

єї країни, буде для них і пінт-поверхної будини, що зветь у селі «саморосами». І не дивно, хон, ні дурниці, що люди з села дають працювати селі за очі, на будь-яку роботу в місто, а з міста везуть людей а «інеркус» «продавати на полі»!

Питється, як В. Ситинкові від цього користі? А тає, що в радгоспі тепер не вистачає робочих рук, з'явилось понад сто гектарів «зайової» землі. І він, не радячись із селянами, пераєрає наш угіддя під дію кіпніємому нечистоту. До речі, у людей нема цєли, щоб превкрасити ліс, нема будівельних матеріалів. А деє будують, як гур. Де тільки беруть найкращі будівельні матеріали, про які ми, селяни, можемо, не тільки ірміати!

Та найгірше, найстрашніше, що робить В. Ситинка — це те, що зсавєрен думці людей по-тєніх справді динували мєлєрціозні ірмі, які нищать полі, нищать наші дуби, доло.

Екскватори риноті капали замішаним, ам п'ять мєрці, замішаний дєст. Риноті ам до білої гини. І це більшій диноті — те, що наші чудає риноті дударівський чорноземний зростає бульбасером, і внозять нудис за село. Кажуть, за великі гроші прода-

ють дичинку. Замість них привозять якусь сіру землю, не який нудис не росте... Діти нещасні, очуні змилітють, відстрілє іх'а директора Ситинка як такого, що знімає наш храм — наш природу, як той Герострат кохав спалити храм богині Артемиди.

Та як ніяк ми можемо зупинити геростратських зазіхав на нашу рідику природу. Про це вже писала газета «Київська правда». 5 жовтня 1989 року було надруковано велику статтю Золі Широкіної «А тріски як лягати...». Була велика переміна в думці «Гір» про те, як зникнується наше село. Здалося, почувають і в районі-кохало те змилує згодой. Та змилує тільки лише екскватори риноті, нащини внозять ішні чорнозем...

Та ось у людей селі терпєння урєває — сілі збрався. Під такою незалеж по надруковано в газеті «Голос України» мого листа 6 серпня. Однак припинити нищення природи, землі, пали нашого села, виявилось, непросто. Міністерство охорони навколишнього природного середовища та обласний комітет по охороні природи спробували припинити незаконні дії диморосних геростратів. Та де там!

Іван ПРИХОДЬКО, мисливський робітник радгоспу «Дударівський», голова Борсипольського відділення народного мисливства України.
Дударівка
Борсипольського району Київської області.

[illegible]

20 вересня 1991 року. № 183

